

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI

PAŃSTW. GIMNAZJUM

IM. KRÓLA KAZIMIERZA WIELKIEGO

W BOCHNI

ZA ROK SZKOLNY

1929/30.

NAKŁADEM DYREKCJI PAŃSTW. GIMNAZJUM W BOCHNI.
ODBITO W DRUKARNI W. HILLENBRANDA W BOCHNI - W ROKU 1930.

SPRAWOZDANIE

DYREKCJI PAŃSTW. GIMNAZJUM

IM. KRÓLA KAZIMIERZA WIELKIEGO

W BOCHNI

ZA ROK SZKOLNY

1929/30.

RY. IAW.
Spr. 6

Część urzędowa.

I. Skład grona nauczycielskiego przy końcu roku szkolnego 1929/30.

A. Nauczyciele etatowi zakładu, czynni z końcem roku sprawozdawczego.

Stuszkiewicz Franciszek, dyrektor, członek Rady szkolnej powiatowej, uczył fizyki w kl. VIIIa, VIIIb; tygodniowo godzin 8. Nadto od 1 marca 1930 uczył matematyki w kl. VIIIa, VIIIb w 6 godzinach tygodniowo.

Bielczyk Karol, profesor, zawiadowca gabinetu przyrodniczego, kierownik Koła Czerwonego Krzyża Młodzieży, wychowawca kl. Ib, uczył przyrodznawstwa w kl. IVa, IVb, Va, Vb, matematyki w kl. Ia, Ib i historii w kl. Ib; tyg. godz. 18. Nadto od 1 marca matematyki w kl. IIIb w 4 godz. tygodniowo.

Ks. Bogacz Andrzej, profesor, odznaczony przywilejem rakiety i mantoletu, moderator Sodalicji Marjańskiej uczniów, prefekt bursy gimn., uczył religii w kl. Ia, Ib, II, IIIa, IIIb, VIa, VIb, VIIa, VIIb, VIIIa, VIIIb; tyg. godzin 22 + 2 egzorty.

Fischer Stanisław, profesor, delegat Wojewódzkiego Urzędu Konserwatorskiego na powiat bocheński, wychowawca kl. VIa, uczył j. pol. w kl. VIa, VIb, j. łac. w kl. IVa i prop. fil. w kl. VIIIa, VIIIb; tyg. godzin 20.

Galas Piotr, profesor, opiekun Koła Krajoznawczego, wychowawca kl. Vb, uczył j. łac. w kl. IVb, Vb, VIa, VIIa; tyg. godzin 21.

Janik Władysław, profesor, pomocnik dyrektora w czynnościach kancelaryjnych, uczył j. łac. w kl. Va, VIb, VIIIa; tyg. godz. 14 + 7½. Nadto od 6 grudnia j. niem. w kl. IIIa w 5 godz. tygodniowo.

- Jelonek Eugenjusz**, naucz. tymcz., opiekun Kółka abstynenckiego i historycznego, wychowawca kl. VIIa, uczył j. pol. w kl. Ib, II, j. niem. w kl. Ib i historii w kl. VIIa, VIIb; tyg. godzin 23.
- Kruczkiewicz Józef**, profesor, uczył rysunków w kl. Ia, Ib, II, IIIa, IIIb, tudzież jako przedmiotu nadobowiązkowego w 2 oddziałach, złożonych z uczniów kl. IV—VIII; tyg. godzin 22.
- Lipiński Stefan**, nauczyciel ćwiczeń cielesnych, hufcowy i opiekun I drużyny harcerskiej, uczył ćwiczeń cielesnych w kl. Ia, Ib, Va, Vb, VIa, VIb, VIIa, VIIb, VIIIa, VIIIb; tyg. godzin 28. Nadto w miesiącach letnich prowadził popołudniowe gry i zabawy w 6 godz. tygodniowo.
- Migdał Antoni**, profesor, zawiadowca bibl. naucz., opiekun wojaskowego hufca szkolnego, wychowawca kl. VIIIb, uczył j. łac. w kl. VIIIb, VIIIb i ćwiczeń cielesnych w kl. II, IIIa, IIIb, IVa, IVb; tyg. godz. 24+2. Nadto w miesiącach letnich prowadził gry i zabawy w 4 godz. tygodniowo.
- Nowak Bronisław**, profesor, zawiadowca zbiorów hist. geogr., opiekun orkiestry gimn., wychowawca kl. VIb, uczył historii w kl. II, IIIb, IVa, IVb, VIa, VIb i geogr. w kl. VIa, VIb; tyg. godzin 21.
- Rusin Władysław**, profesor, wychowawca kl. Va, uczył historii w kl. Ia, IIIa, Va, Vb, VIIIa, VIIIb i geogr. w kl. IIa, Va; tyg. godz. 21.
- Serwin Bogusław**, profesor, wychowawca kl. IVb, uczył j. pol. w kl. IIIa, IIIb, IVb, VIIIa, VIIIb; tyg. godzin 18.
- Słuszkiewiczówna Emilja**, nauczycielka, opiekunka harcerskiej drużyny żeńskiej, wychow. kl. IIIa, uczyła matem. w kl. IIIa i robót ręcznych w kl. Ia, Ib, II, IIIa, IIIb, tudzież jako przedmiotu nadobowiązkowego w 1 oddziale, złożonym z uczniów i uczennic kl. IV—VII; tyg. godzin 24.
- Stokłosa Jan**, profesor, opiekun II drużyny harcerskiej, wychowawca kl. II, uczył przyrodoznawstwa w kl. Ia, Ib, II i matem. w kl. II, IVa, IVb; tyg. god. 18. Od 6 grudnia uczył także j. niem. w kl. II w 5 godz. tyg. a od 1 marca nadto matem. w kl. Va w 4 godz. tygodniowo. Prócz tego sprawował przez cały rok szk. nadzór nad 3 klasami filjalnymi (1½ godz. tyg.).
- Suwada Maciej**, dr. fil., naucz. tymcz., zawiadowca bibl. dla uczniów i opiekun Czytelni uczniów, wychowawca kl. IVa, uczył j. pol. w kl. IVa, Va, Vb, VIIa, VIIIb; tyg. godz. 20.
- Tryszczyłówna Janina**, inż. chemji, nauczycielka, zawiad. pracowni fizykalnej i chemicznej, wychow. kl. IIIb, uczyła fizyki

w kl. IIIa, IIIb i chemji w kl. VIIa, VIIb; tyg. godz. 24. Nadto od 1 marca fizyki w kl. VIa, VIb w 6 godz. tygodniowo.

Tyczka Franciszek, profesor, wychowawca kl. VIIIa od 6 grudnia, uczył j. niem. w kl. II, IVa, Va, Vb; tyg. godz. 17 do 5 grudnia. Od 6 grudnia uczył j. niem. w kl. IVa, Va, Vb, VIIIa, VIIIb; tyg. godzin 20.

Urbanek Józef, profesor, opiekun Okręgu gmin szkolnych, zawiadowca gabinetu fizykalnego, wychowawca kl. VIIb, uczył matem. w kl. Va, Vb, VIIa, VIIb i fizyki w kl. VIIa, VIIb; tyg. godz. 20 do 28 lutego. Od 1 marca uczył nadto matem. w kl. VIa, VIb zamiast w kl. Va; tyg. godzin 24.

Waydowicz Stanisław, nauczyciel, uczył j. niem. w kl. IVb, VIa, VIb, VIIa, VIIb; tyg. godzin 18. Nadto od 6 grudnia j. niem. w kl. IIIb w 5 godz. tygodniowo.

Zajączkowski Zdzisław, nauczyciel tymcz., wychowawca kl. Ia, uczył j. pol. w kl. Ia, j. niem. w kl. Ia i geogr. w kl. Ia, Ib, II, IIIb, IVa, IVb, Vb; tyg. godzin 23.

B. Nauczyciele etatowi zakładu, nieczynni z końcem roku sprawozdawczego.

Kazior Bolesław, profesor, uczył do dnia 28 lutego matem. w kl. IIIb, VIa, VIb, VIIIa, VIIIb i fizyki w kl. VIa, VIb; tyg. godz. 24. Od 1 marca na urlopie z powodu choroby.

Trzpis Henryk, profesor, członek Komisji literackiej Akademji Umiejętności w Krakowie, na urlopie z powodu kierownictwa seminarjum naucz. żeńskiego w Bochni.

Warpachowska Natalja, nauczycielka, przeniesiona do tut. zakładu od dnia 1 lutego, na urlopie dla poratowania zdrowia.

C. Nauczyciele etatowi z innych szkół.

Ks. Bączewski Stanisław, katecheta 7 klas. szkoły powszech. męskiej im. Brodzińskiego w Bochni, odznaczony przywilejem expositorii canonicalis, uczył religji w kl. IVa, IVb, Va, Vb; tyg. godzin 8.

D. Nauczyciele kontraktowi.

Hexlówna Marja, uczyła śpiewu w kl. Ia, Ib, II, IIIa, IIIb, tudzież jako przedmiotu nadobowiązkowego w 2 oddziałach, złożonych z uczniów kl. IV—VIII; tyg. godz. 12.

Krupa Władysław, dr. wszech nauk lekarskich, lekarz powiatowy w Bochni, pełnił obowiązki lekarza szkolnego i uczył higieny w kl. VIIa, VIIb; tyg. godzin 15+2.

Landfisch Mojżesz, naucz. 7 klas. szkoły powsz. żeń. im. św. Kingi w Bochni, uczył rel. mojż. w 2 oddz. w 4 godz. tyg.

Nater Józef, emer. szytygar salin., uczył muzyki na instrumentach dętych w 2 godz. tygodniowo.

II. Zmiany i ruch w gronie nauczycielskiem w ciągu roku sprawozdawczego.

a) **Hexlówna Marja**, j. w., jako kontraktowa nauczycielka śpiewu — zatwierdzona w dalszym ciągu rozp. K. O. S. K. z 18 lipca 1929 L. II-8185/29.

Dr. Krupa Władysław, j. w., jako kontraktowy lekarz szkolny — zatwierdzony w dalszym ciągu rozp. K. O. S. K. z 26 września 1929 L. O-1857/29.

Landfisch Mojżesz, j. w., jako kontraktowy nauczyciel religii mojż. — zatwierdzony w dalszym ciągu rozp. K. O. S. K. z 18 lipca 1929 L. II-8193/29.

Dr. Majcher Wincenty, profesor, przeniesiony na własną prośbę do państw. gimn. w Królewskiej Hucie od dnia 1 grudnia 1929 (K. O. S. K. rozp. z 30 listopada 1929 L. II-13334/29).

Nater Józef, j. w., jako kontraktowy nauczyciel muzyki — zatwierdzony w dalszym ciągu rozp. K. O. S. K. z 18 lipca 1929 L. II-8197/29.

Płomieński Jerzy Eugenjusz, mianowany tymcz. nauczycielem w tut. zakładzie od 1 września 1930 rozp. K. O. S. K. z 21 maja 1930 L. II-4305/30.

Dr. Suwada Maciej, naucz. tymcz., przeniesiony na własną prośbę do państw. gimn. I w Tarnowie od dnia 1 września 1930 rozp. K. O. S. K. z 13 maja 1930 L. II-2279/30.

Warpachowska Natalja, nauczycielka, przeniesiona do tut. zakładu z państw. gimn. w Sosnowcu od dnia 1 lutego 1930 (Min. W. R. i O. P. rozp. z 7 stycznia 1930 L. II-32423/29; K. O. S. K. rozp. z 14 stycznia 1930 L. II-443/30).

Zajączkowski Zdzisław, j. w., jako nauczyciel kontraktowy — zatwierdzony w dalszym ciągu rozp. K. O. S. K. z 26 lipca

1929 L. II-8436/29, mianowany został od dnia 1 lutego 1930 nauczycielem tymczasowym rozp. K. O. S. K. z 8 stycznia 1930 L. II-170/30.

b) **Jelonek Eugenjusz**, j. w., otrzymał urlop bezpłatny na rok 1930/31 rozp. K. O. S. K. z dnia 2 czerwca 1930 L. II-5629/30 — celem przygotowania się do egzaminu.

Kazior Bolesław, j. w., od 1 marca nieczynny z powodu choroby, co Kuratorjum przyjęło do wiadomości rozp. z 27 marca 1930 L. II-2600/30.

Trzpis Henryk, j. w., otrzymał urlop bezpłatny na rok 1929/30 dla kierowania pryw. seminarjum naucz. żeńs. w Bochni (Min. W. R. i O. P. rozp. z 6 kwietnia 1929 L. II-8924/29; K. O. S. K. rozp. z 16 kwietnia 1929 L. II-3762/29).

Warpachowska Natalja, j. w., otrzymała na przeciąg II półroczną płatny urlop dla poratowania zdrowia rozp. K. O. S. K. z 4 lutego 1930 L. II-1101/30, rozp. z 19 marca 1930 L. II-2950/30, rozp. z 1 maja 1930 L. II-4371/30 i rozp. z dnia 5 czerwca 1930 L. II-5729/30.

III. Pomieszczenie zakładu i służba z końcem roku sprawozdawczego.

Zakład mieści się w dwupiętrowym budynku, będącym własnością Państwa i obejmującym 12 sal szkolnych, sale na zbiory naukowe, salę wykładową dla nauki fizyki, pracownię fizykalną i pracownię dla robót ręcznych, 2 sale dla Dyrekcji i nauczycieli, salę gimnastyczną, 4 ubikacje z umywalniami dla uczniów, tudzież dziedziniec, jako boisko na gry i zabawy, na którym znajduje się również kort tenisowy; nadto mieszkanie dla dyrektora i dla jednego woźnego.

Dla pomieszczenia 3 klas donajęte są trzy ubikacje w pobliskiej realności p. Górówny.

W tym roku szkolnym uruchomiono pracownię chemiczną w całej pełni przez sprawienie potrzebnych przyborów i odczynników tak, że cały kurs chemji w kl. VII mógł być już ściśle według nowych wymagań w pracowni przez uczniów przerobiony.

Starsi woźni: **Chudzik Jan,**
Romanowski Karol,
Woźny: **Kieliszek Jan.**

IV. Nauka.

a) Rok szkolny 1929/30 rozpoczął się uroczystym nabożeństwem dnia 1 września 1929.

W dniach 10, 11 grudnia, 27 i 28 stycznia, 5 i 6 kwietnia a częściowo także w czasie pisemnego egzaminu dojrzałości w dniach 5, 6 i 7 maja przeprowadził lustrację zakładu Wizytator O. S. K. JWP. Stanisław Wrzosek. Pan Wizytator wygłosił w tym czasie dwa przemówienia do starszych uczniów. Jedno — treści ogólnie pedagogicznej — o ideałach młodzieży, która ma być w przyszłości sercem i duszą narodu; drugie (dwugodzinne) do uczniów kl. VIII o Wyspiańskim, jako duchowym wodzu polskiego społeczeństwa w okresie poprzedzającym wybuch wojny światowej. Obu tych wykładów uczniowie z przejęciem się i żywą wdzięcznością wysłuchali.

Naukę religii wizytował w dniu 6 i 12 czerwca Przewielebny ks. dr. Władysław Kuc, kanonik i prepozyt bocheński.

Rok szkolny zakończono dnia 28 czerwca 1930.

b) Nauka odbywała się ściśle wedle nowych planów ministerjalnych dla typu humanistycznego.

Bliższe wyjaśnienia co do przedmiotów i ilości godzin tygodniowej nauki w przyszłym roku szkolnym zawiera dołączona na końcu tabelka.

c) Wykaz wycieczek naukowych i ćwiczeń praktycznych.

Wycieczki geograficzne: Kl. I. a) Odbyto 10 wycieczek w okolicy Bochni celem poznania widnokregu, stron świata, form rzeźby terenu, wód okolicy Bochni, wsi i jej gospodarstwa, krajobrazu górzystego i lessowego. Prócz tego urządzono jedną wycieczkę całodzienną furami na Gawłówek do Uścia Solnego i z powrotem przez Cerekiew (krajobraz nizinny i wydmy, stare łożysko Wisły, ujście Raby do Wisły, regulacja rzek z obwałowaniami) i jedną do Wiśnicza (stare zamczysko, stary kościół, warsztaty tkackie w więzieniu). b) Ćwiczenia w terenie: pomiar długości i tyczenie prostych; do ćwiczeń używano przyrządów kompletu Dr W. Jezierskiego.

Kl. II. Odbyto parę wycieczek w celu powtórzenia i pogłębienia materiału zeszłorocznego.

Kl. IIIb. Z kilku uczniami prowadzono ćwiczenia w terenie — jak w kl. I; prócz tego tyczenie prostopadłych do danej prostej,

wymierzanie i odtwarzanie w terenie prostych i figur prostokątnych, podanych w podziałce. Trzech uczniów wykonało plan Bochni w podziałce, mierząc długości ulic krokami, a ich kierunki oznaczając kompasem.

Wycieczki przyrodnicze: Kl. I. Odbyto 7 wycieczek, których miejscem były okolice Bochni: 1) Las kolanowski (zbieranie liści i owoców); 2) Pola w Trinitatis (kapusta, karpień, burak, budowa kwiatu); 3) Uzbornia (zbieranie liści i owoców); 4) Łychów (przedwiośnie); 5) Buczków (rośliny i owady wodne); 6) Buczków—Raba (rośliny wiatropylne); 7) Uzbornia (motylkowe i zboża).

Kl. II. Wycieczek 7: 1) Las kolanowski (zbieranie owoców, rośliny złożone); 2) Tamże (rośliny szpilkowe, kłącze, cebula); 3) Uzbornia (kiełkowanie nasion, zbieranie owoców, opadanie liści); 4) Buczków (rośliny pierwiosnia); 5) Łychów (przedwiośnie, Primulaceae, Equisetum); 6) Buczków—Raba (zboża-wiatropylność a owadopyłność); 7) Buczków (rośliny i owady wodne).

Ćwiczenia praktyczne w pracowni chemicznej i fizycznej:

Wobec skompletowania pracowni chemicznej *nauka chemji* odbywała się przez cały rok szkolny systemem laboratoryjnym według obowiązujących planów. Uczniowie zapoznali się z metodami pracy laboratoryjnej (filtrowanie, dekantacja, destylacja, krystalizacja itp.), zjawiskami i prawami chemicznymi, poznali ważniejsze pierwiastki, ich własności i związki; zapoznali się z metodą analizy chemicznej jakościowej (reakcje charakterystyczne anjonów i katjonów) i ilościowej (analiza miareczkowa). Badali własności związków organicznych i sporządzali niektóre preparaty organiczne (jodoform, kwas octowy, nitrobenzol i inne). Badali również mikroskopowo ziarenka skrobji i włókna różnych roślin.

Nadto wprowadzono nadobowiązkowe popołudniowe ćwiczenia z chemji w zakresie nie objętym programem. Udział w nich brali uczniowie zdolniejsi, którzy okazali szczególne zamiłowanie do chemji, (Göttinger, Janik, Jarosz, Osika, Piekło, Reinoch z klasy VIIa, Bigaj, Czubek, Fabiański, Hein, Kita, Koczanowski, Machnicki, Pilch, Słonecki, Słowik, Świątek Rafał, Świątek Teofil, Zawadzki z klasy VIIb, nadto Migdał Adam z klasy VIIIa). Przedmiotem ćwiczeń było systematyczne przeprowadzanie analiz pojedynczych i złożonych oraz sporządzanie preparatów nieorganicznych i organicznych. Analiz, które przerabiano frontem jednolitym, wykonano około 25 z różnych grup; preparaty sporządzali uczniowie grupami

po dwóch lub trzech następujące: żółć chromowa, błękit pruski, węglan sodowy (metodą Solvaya), węglan ołowiu, żelazocjanek potasu, siarkocjanek potasu, jodoform, kwas octowy, octan etylowy, kwas szczawiowy, mydło, nitrobenzol, czerń anilinowa, kwas pikrynowy, fuksyna, kwas benzoesowy, kwas rozolowy.

Z fizyki: Pomiary długości (suwak, mikrometr), powierzchni, objętości (bryły nieregularne), ważenie z dokładnością do 0'001 g. Oznaczenie ciężaru właściwego ciał stałych i cieczy na zasadzie prawa Archimedesasa, nadto cieczy przy użyciu piknometru, areometru i U-rurki.

Badanie zaciuwania się ciał stałych, cieczy i gazów pod wpływem ogrzewania. Sporządzanie termometru. Badanie zachowania się wody przy oziębianiu aż do zamrożenia. Mieszanki mrożące i sztuczny lód. Wyznaczanie ciepła właściwego ciał stałych i cieczy, ciepła topnienia lodu i wrzenia wody. Skraplanie CO_2 przez oziębianie, SO_2 przez ciśnienie; badanie stanu krytycznego SO_2 . Badanie przewodnictwa cieplnego metali, szkła i cieczy. Wyznaczanie wilgotności powietrza.

Badanie własności magnesów; sporządzanie igły magnesowej. Poznawanie własności ciał naelektryzowanych; ćwiczenia z elektroskopem. Elektroliza wody, siarczanu miedzi i soli kuchennej; galwaniczne miedziowanie i srebrzenie. Sporządzanie elektromagnesów. Badanie promieni katodowych i promieni Roentgena. Fale Hertza i telegraf bez drutu.

Odbijanie się głosu, mechaniczne uzasadnienie rezonancji.

Ciemnia optyczna, mierzenie natężenia światła, obrazy w zwierciadłach i soczewkach, współczynnik załamania szkła, badanie widma refrakcyjnego i dyfrakcyjnego.

Nadto przy nauce przyrodoznawstwa w klasie IV badano mikroskopowo komórki roślinne żywe i martwe, tkanki, grzybnię i zarodnię pleśniaka, drożdże, bakterje, przedrośla paproci i tkanki zwierzęce.

W związku z nauką fizyki i chemji odbyli: uczniowie klasy IIIa i IIIb pod kierunkiem nauczycielki dwie wycieczki do kotłowni i hali maszyn w salinach bocheńskich, gdzie się zapoznali z nowoczesnym urządzeniem kotłów i maszyny parowej oraz dynamomaszyny; uczniowie klasy VIIa i VIIb wycieczkę do Okocimia, gdzie pod fachowem kierownictwem tamtejszego personelu zapoznali się z urządzeniem browaru i sposobem fabrykacji piwa.

d) Tematy wypracowań piśmiennych.

Z języka polskiego:

KLASA IVa.

1. Moje najprzyjemniejsze wrażenia z wakacyj. (dom.) —
2. Pożegnanie Hektora z Andromachą. (szk.) —
3. Bohaterska śmierć Grażyny. (szk.) —
4. Poznanie się Skrzetuskiego z Heleną. (szk.) —
5. W co należy siebie i dom zaopatrzyć na zimę. (dom.) —
6. Ucieczka Zagłoby z Heleną. (szk.) —
7. Jakich przyjemności pozbawia nas brak śniegu tegorocznej zimy? (dom.) —
8. Zagłoba na weselu. (szk.) —
9. Bohaterska śmierć Podbięty. (szk.) —
10. Opis niektórych kwiatów polnych. (dom.).

KLASA IVb.

1. Czem zajmowałem się w czasie wakacyj? (dom.) —
2. Bohaterstwo i poświęcenie się Grażyny. (szk.) —
3. Życie jednokórkowej istoty. (szk.) —
4. Hefajstos kuje tarczę Achillesowi. (szk.) —
5. Jak pochowano Patrokla. (dom.) —
6. Przyczyny upadku niepodległości Grecji. (szk.) —
7. Charakterystyka postaci Grażyny. (szk.) —
8. Widok Bochni z Krzęczkowa. (dom.) —
9. Pogrzeb Longina Podbięty. (szk.) —
10. Popiel-Chwostek w Starej baśni. (szk.).

KLASA Va.

1. Jakie refleksje budzi w nas obraz żniw? (dom.) —
2. Spotkanie Odysseusza z matką. (szk.) —
3. Charakterystyka Jankiela. (szk.) —
4. Opis domostwa Maćka Dobrzyńskiego. (szk.) —
5. Jakie uczucia i myśli budzi w nas widok gwiazdzistego nieba? (dom.) —
6. Żywot Jacka Soplicy. (szk.) —
7. Widoki słońca w „Panu Tadeuszu“. (szk.) —
8. O której z wielkich postaci historycznych najczęściej myślę? (dom.) —
9. Obrazy śmierci w „Ojcu zadżumionych“. (szk.) —
10. Jak zamierzam spędzić wakacje? (dom.).

KLASA Vb.

1. Jakie uczucia i refleksje budzi w nas nadchodząca jesień? (dom.) —
2. Które sceny Odyssei najbardziej nas wzruszają? (szk.) —
3. Przebieg polowania na niedźwiedzia. (szk.) —
4. Charakterystyka szlachty dobrzyńskiej. (szk.) —
5. Jak w kl. Va. (dom.) —
6. Jakie zalety ujawniają się u szlachty podczas bitwy z Moskalami? (szk.) —
7. Gerwazy i Protazy. (szk.) —
8. Który z wielkich wypadków historycznych najżywiej mnie zajmuje? (dom.) —

9. Charakterystyka Cześnika lub Rejenta. (szk.) — 10. Jak w kl. Va. (dom.).

KLASA VIa + b.

1. Kaplica św. Kingi w bocheńskim kościele parafjalnym. (dom.) — 2. Życie i obowiązki żołnierza według Reja. (szk.) — 3. Wyjaśnić i uzasadnić zdanie Reja:

„U poćciwego to jest wielkie festum:

Mijać utile, a szukać honestum“. (dom.) — 4. Sobótka dziś i w XVI w. (Na podstawie „Pieśni świętojańskiej“ Kochanowskiego i naszych dzisiejszych obserwacji). (szk.) — 5. Motyw Nioby w „Trenach“ Kochanowskiego. (szk.) — 6. Posłowie sejmowi i sejmowładztwo w XVI w. w opinji Reja, Kochanowskiego i Skargi. (dom.) — 7. Doła i niedoła chłopska (Na podstawie znanych mi sielanek Szymonowicza). (szk.) — 8. Charakterystyka ochłokracji w dawnej Rzeczypospolitej szlacheckiej. (Na podstawie opowiadania Paska o elekcji Michała Wiśniowieckiego). (szk.) — 9. Ujemne rysy wieku oświeconego. (Na podstawie Satyr Krasiciego). (dom.) — 10. Antygona i Ismena. Charakterystyka porównawcza. (szk.).

KLASA VIIa.

1. Rozwinąć i uzasadnić myśl: „Człowieka stwarza czyn, obywatela — odpowiedzialność za czyn“. (dom.) — 2. Znaczenie ballad i romansów Mickiewicza w literaturze polskiej. (szk.) — 3. Ocena idei „Konrada Wallenroda“ pod względem historycznym i etycznym. (szk.) — 4. Kompozycja „Marji“ Malczewskiego. (szk.) — 5. Religijność Adama Mickiewicza. (dom.) — 6. Charakter baśniowy „Balladyny“. (szk.) — 7. Rozwinąć myśl zawartą w dwuwierszu Kasprowicza: „Jak ruda w ogniu znajduje potęgę — Oczyszczającą, tak człowiek w boleści“. (dom.) — 8. Idea ofiary w Anhellim. (szk.) — 9. Charakterystyka Wenedów i Lechitów. (szk.) — 10. Obrazy bitew u Mickiewicza, Malczewskiego i Słowackiego. (dom.).

KLASA VIIb.

1. Rozwinąć i uzasadnić myśl: Miarą wielkości człowieka jest idea, którą ukochał. (dom.) — 2. Klasyczne i romantyczne cechy Grażyny. (szk.) — 3. Na czym polega wartość artystyczna sonetów krymskich. (szk.) — 4. Znaczenie „Marji“ Malczewskiego w literaturze polskiej. (szk.) — 5. Stopniowy wzrost uczuć i idei patriotycznych w twórczości A. Mickiewicza. (dom.) — 6. Ogólna

charakterystyka szlachty polskiej w „Panu Tadeuszu“. (szk.) — 7. — Rozwinąć myśl zawartą w zdaniu: „Wspomnienia dziejowe, jako błyskawice rozświecają ducha“. (dom.) — 8. Anelli a Słowacki. (szk.) — 9. Na czym polega tragizm Lilli Wenedy, Derwida i Rozy Wenedy. (szk.) — 10. Jak w kl. VIIa. (dom.)

KLASA VIIIa.

1. Ekonomiczne i polityczne następstwa P. W. K. w Poznaniu dla Polski. (dom.) — 2. Tło społeczne w Nieboskiej Komedji. (szk.) — 3. Podstawy mesjanizmu Krasińskiego. (szk.) — 4. Przeszłość i terażniejszość kopalni soli w Bochni. (dom.) — 5. Ideały społeczne Asnyka. (szk.) — 6. Rok 1846 w poezji polskiej. (szk.) — 7. Rozwinąć i uzasadnić myśl zawartą w słowach Norwida:

Wierzę, że naród trwa, bo cierpi noże,

Wiem, że organizm tylko krew łąć może,

Wierzę, iż główną przeto powinnością

Znać ów organizm, krzepić go miłością. (dom.) —

8. Papkin — miles gloriosus (Charakterystyka). (szk.).

KLASA VIIIb.

1. Jakie skutki pociągnie za sobą zamierzona elektryfikacja kraju? (dom.) — 2. Hr. Henryk i Pankracy. (szk.) — 3. Ideologia Przedświtu. (szk.) — 4. Jak w kl. VIIa. (dom.) — 5. Analiza jednego z utworów lirycznych Asnyka. (szk.) — 6. Ojczyzna w poezji Ujejskiego. (szk.) — 7. Owoc doświadczenia jest gorzki — ale zdrowy. (Rozprawka). (dom.) — 8. Znaczenie Fredry w literaturze polskiej. (szk.).

Z języka niemieckiego:

KLASA IVa.

1. Wie entsteht aus dem Getreidekörnlein unser tägliches Brot? — 2. Eulenspiegel als Bäcker. — 3. Über den Nutzen des Waldes. — 4. Was habe ich heute an und woraus ist das gefertigt? — 5. Unsere Haustiere. — 6. Welche Arbeiten mußten bei dem Bau und bei der Einrichtung unseres Gymnasiums verrichtet werden? — 7. Das Salzbergwerk in Bochnia. — 8. In welchen Geschäften und bei welchen Handwerkern besorgen die Bewohner von Bochnia ihre Einkäufe? — 9. Über meine Reise nach N. — 10. Der Jahrmart in Bochnia. — 11. Das Begräbnis unseres Schulkameraden. — 12. Mein Lebenslauf.

KLASA IVb.

1. Die kluge Lerche. — 2. Der Schalksnarr aus Kneitlingen. —
3. „Es wisse die Linke nicht, was die Rechte tut“. — 4. Frisch gewagt ist halb gewonnen. — 5. Die emsigen Zwerge. — 6. Die Bekehrung des Wolfes. (Grammatische Übung). — 7. Was sah der Kornhändler im Walde? — 8. Wie werden die Metalle aus den Erzen gewonnen? — 9. Entstehungsgeschichte der Leinwand. —
10. Der Fernsprecher. — 11. Das Paradies der Müssiggänger. —
12. Der barmherzige Kaufmann.

KLASA Va + b.

1. Die Lebensweise des Sennen auf der Alm. — 2. Der Schwarzwald und die Schwarzwälder. — 3. Der Tod als Freund. Eine Erzählung. — 4. Münchens Sehenswürdigkeiten. — 5. Die Häuser auf dem Lande verglichen mit unseren Wohnungen in der Stadt. — 6. Die Passionspiele in Oberammergau — Das Wagner-Theater in Bayreuth — Das Słowacki-Theater in Krakau und das Kino-theater „Marysieńka“ in Bochnia. (Eine Vergleichung). —
7. Eine Wanderung durch Nürnberg. — 8. Die Pfarrkirche in Bochnia. — 9. Die Dritte Maifeier in Bochnia. — 10. Die Maidandacht in Bochnia.

KLASA VIa.

1. Der bestrafte Müller. — 2. Tetis Nachkommen als Förderer der Kultur in Sachsen. — 3. Lustige Momente aus Goethes Knabenzeit. — 4. Charakteristik der Thüringer. — 5. Wie Herr v. Frankenstein den Prozeß verloren. — 6. Die Sängerin auf dem Lurleyberge. — 7. Dornröschens Erwachen. — 8. Der Mäuseturm in der Rheinpfalz. — 9. „Heines Museum“ in Düsseldorf. —
10. Der Bornstapel in Westfalen.

KLASA VIb.

1. Die sächsische Schweiz. — 2. Die Gründung der Stadt Frankfurt. — 3. Im Kyffhäuser. — 4. Humoristische Momente aus dem Leben der Schildbürger. — 5. Das scharfsinnige Großmütterchen. — 6. Hatto der Andere und die Mäuse. — 7. Porta westphalica. — 8. Heine und der Bäckergehilfe. — 9. Schreckliche Folgen der Überschwemmung auf den Halligen. — 10. Wie Anton Wolfstal in das Geschäft aufgenommen wurde?

KLASA VIIa.

1. Siegfrieds Kampf mit dem Drachen und dessen Folgen. —
2. Die beiden Asen (Eine Parallele.) — 3. Andwaris Fluch geht

in Erfüllung. — 4. Warum Parzival die Tafelrunde zu verlassen genötigt wurde?. — 5. Das Scheitern der Macht Hansas. — 6. Glückbringende Feuersbrunst in der Rheinpfalz. (Nach Göthes „Hermann und Dorothea“).

KLASA VIIb.

1. Die Lebensweise der alten Deutschen. — 2. Wie der beschafte Loki seine Missetaten einbüßen mußte. — 3. Traurige Folgen des Streites Kriemhildens mit Brunhilde. — 4. Schlimme Zustände im Lager der Flüchtlinge. (Nach Goethes „Hermann und Dorothea“). — 5. Der Ritter ohne Furcht und Tadel. — 6. Charakteristik des Königs im Gedichte Uhlands: „Des Sängers Fluch“.

KLASA VIIIa.

1. Die Entwicklung des weltlichen Dramas im Deutschland. — 2. Die antike Welt im dem Trauerspiel „Sappho“. — 3. Inhaltsangabe des I Aufzuges von Grillparzers Sappho. — 4. Die Verhandlungen auf dem Rütli. — 5. Tell und die Tellhandlung.

KLASA VIIIb.

1. Die Entwicklung des geistlichen Dramas in Deutschland. — 2. Sappho als Künstlerin. — 3. Inhaltsangabe des II. Aufzuges von Grillparzers Sappho. — 4. Jak w kl. VIIIa. — 5. Jak w kl. VIIIa.

e) Dobrowolna lektura uzupełniająca.

Z religji:

KLASA VII.

1. O spirytyźmie (Jarosz). — 2. O magnetyźmie i hipnozyźmie (Słowik). — 3. O indeksie książek zakazanych (Janik). — 4. Wielki przyjaciel młodzieży — bł. Jan Bosco (Göttinger). — 5. Rocznica 1500-letnia Doktora Kościoła, św. Augustyna (Koczanowski). — 6. Socjalizm a chrześcijaństwo (Jarosz).

KLASA VIII.

1. Praca w świetle wiary (Miarka). — 2. Św. Stanisław Kostka — wzór młodzieży (Nowak P.). — 3. O czi N. Marji P. w Polsce (Derendal). — 4. Różaniec w ręku ucznia (Miarka). — 5. Uczeń-sodalis w towarzystwie (Czech). — 6. Św. Józef — Patron Kościoła kat. (Pyłosz).

Z języka polskiego:

KLASA IVa.

1. Sienkiewicza Potop (Bryg). — 2. Kraszewskiego Powrót do gniazda (Łacny, Moroński), Historia o Janaszu Korczaku (Janotka H., Stiel), Bratanki (Kuciel), Królewscy synowie (Łacny). — 3. Prusa Anielka (Janotka H., Stiel). — 4. Żeromskiego Syzyfowe prace (Janotka, Łacny, Moroński, Stiel). — 5. Rodziewiczówny Dewajtis, Szary proch (Targownik).

KLASA IVb.

1. Sienkiewicza Krzyżacy (Furmański, Kociołek, Migdał, Rychter), Potop (Furmański, Kociołek, Komasa, Rychter, Sobol, Stabrawa), Pan Wołodyjowski (Chominiec, Frączek, Kica, Turlej), W pustyni i puszcy (Drzymuchowski, Frączek, Migdał, Sobol). — 2. Kraszewskiego Dziecię starego miasta (Kociołek). — 3. Rodziewiczówny Pożary i zgliszcza (Komasa, Kufta, Stabrawa, Stroński).

KLASA Va.

1. Sienkiewicza Potop, Pan Wołodyjowski, Krzyżacy (Gaik, Janotka, Szeliga, Szewczyk A., Szewczyk Wł., Szlamka, Strohschneider), Quo vadis (Janotka). — 2. Kraszewskiego Dziecię starego miasta (Kaim, Szewczyk A., Szewczyk Wł., Żyła). — 3. Rodziewiczówny Pożary i zgliszcza, Byli i będą (Turczyniak), Nieoswojone ptaki (Żyła).

KLASA Vb.

1. Kraszewskiego Dziecię starego miasta (Krawczyk A., Krawczyk M., Kusionowicz, Peterson). — 2. Sienkiewicza Pan Wołodyjowski (Mączka T., Rafalski, Stańdo), Krzyżacy (Kwapniewski, Stańdo), Quo vadis (Rębilas). — 3. Żeromskiego Syzyfowe prace (Kępa, Krawczyk M., Peterson). — 4. Rodziewiczówny Pożary i zgliszcza (Stochel).

KLASA VI.

1. Sofoklesa Edyp król (Cierniak, Grzesik), Edyp w Kolonie (Cierniak, Grzesik), Antyгона (Cierniak, Grzesik, Kaczmarczyk Fr., Kwiatkowski, Plebańczyk, Rosenbaum). — Szekspira Makbet (Cierniak). — 3. Corneille'a Cyd (Gałka). — 4. Tassa Jerozolima wyzwolona (Kulas). — 5. Byrona Giaur (Mitera, Gałka, Kaczmarczyk Fr., Plebańczyk), Korsarz (Kaczmarczyk Fr.), Więzień Chillonu (Mitera, Plebańczyk, Rosenbaum, Więckowski, Wolf), Manfred

(Kaczmarczyk Fr.). — 6. Skarki Kazanie na Wielki Piątek (Malaga). — 7. Potockiego Wojna chocimska (Białek). — 8. Prusa Faraon (Białek) — Poza tem wszyscy uczniowie przeczytali Rzewuskiego Listopad, Sienkiewicza Krzyżaków i Pamiętniki Paska.

Dwaj uczniowie (Cierniak, Więckowski) wyuczyli się wszystkich Trenów Kochanowskiego napamięć; nadto opracowali i wygłosili referaty: Więckowski: Życie rodzinne Kochanowskiego (na podst. Trenów), Białek: Egipt i stan kapłański (na podst. Faraona Prusa).

KLASA VIIa.

1. Ajschylosa Prometeusz skowany, Oresteja (Janik, Jarosz). — 2. Eurypidesa Ifigenja w Aulidzie (Janik, Jarosz). — 3. Szekspira Hamlet, Król Lear, Sen nocy letniej (Janik, Jarosz, Jaworski, Mączka, Osika, Piekło, Ryba, Wojtowiczówna). — 4. Rostworowskiego Straszne dzieci (Jarosz). — 5. Dąbrowskiego Śmierć (Jarosz). — 6. Berenta Żywe kamienie (Piekło).

KLASA VIIb.

1. Ajschylosa Prometeusz skowany (Fabiański, Koczanowski, Machnicki, Madej, Mazurek, Pilch, Słowik, Świątek R., Świątek T., Zdebski, Korpałówna). — 2. Eurypidesa Ifigenja w Aulidzie (Fabiański, Koczanowski, Machnicki, Madej, Mazurek, Pilch, Słowik, Świątek R., Świątek T., Zdebski, Korpałówna). — 3. Szekspira Hamlet, Król Lear, Sen nocy letniej (ci sami uczniowie). — 4. Ajschylosa Oresteja (Machnicki). — 5. Orkana Drzewiej (Machnicki). — 6. Staffa Ucho igielne (Machnicki). — 7. Kossak-Szczuckiej Złota wolność (Koczanowski, Świątek R.). — 8. Orkana W Roztokach (Machnicki, Świątek R., Świątek T.). — 9. Berenta Fachowiec (Machnicki, Świątek R., Świątek T.). — 10. Szekspira Romeo i Julja (Słowik). — 11. Prusa Faraon (Pilch). — 12. Reymonta Ziemia obiecana (Machnicki, Pilch).

KLASA VIII.

Ze szczególnem zamiłowaniem poświęcali się studjum twórczości Wyspiańskiego i Żeromskiego — Świdorski (VIIIa) i Pagacz (VIIIb).

Z języka łacińskiego:

KLASA Va.

1. Neposa Hannibal (Janotka J., Kaim, Pawełek, Szeliga, Tomaszek, Turczyniak, Żyła), Temistokles (Bachler, Kaim, Schwarz, Styczeń, Szewczyk A., Szewczyk Wł., Szlamka, Turczyniak, Żyła).

KLASA Vb.

1. Neposa Temistokles (Stochel).

KLASA VIa.

1. Ovidiusa List do żony, Zima sarmacka, Zgon trzystu Fabjuszów, Arachne, Midas (Cierniak), Wieśniacy licyjscy (Janotka M.), Ostatnia noc w Rzymie, Arachne (Tabor St.). — 2. Liviusa ks. II, 1-15 r. (Cierniak), ks. XXI, 16-20 (Tabor), XXI, 21, 30-37 (Cierniak, Janotka, Tabor).

KLASA VI b.

1. Ovidiusa Arachne (Gałka), Faeton (Plebańczyk), Midas (Więckowski). — 2. Liviusa ks. I, 24-26, 34-38 (Kunze), ks. II, 1-15 (Gałka), ks. II, 1-7 (Plebańczyk, Rosenbaum, Więckowski), ks. XXI, 30-40 (Kaczmarczyk Fr., Stal J.), ks. XXI, 18, 21-40 (Nabielec), ks. XXXIX, 51 (Plebańczyk, Więckowski). — 3. Długosza, Bitwa pod Lignicą (Więckowski).

KLASA VIIa.

1. Cicerona Pro Archia poeta (Janik, Wojtowiczówna), Cato Maior (Janik).

KLASA VIIb.

Wszyscy uczniowie: Sallustjusza Bellum Catilinae.

KLASA VIIIa.

Horatiusa Sermonum I, 1, 9 (Blumenfeldówna, Przybyś, Świdorski), Epistularum I, 2 (Kotłowska), De arte poetica (Świdorski). Poza tem po 5—8 ód zdawało kilka uczennic i uczniów (Blumenfeldówna, Fischerówna, Lewkonowiczówna, Miarka, Migdał, Ptaśnik, Serwin, Urbanek, Wilczyński). — Nadto Ptaśnik Fr. wygłosił referat: Literatura rzymska od początku do końca II wieku prz. Chr.

KLASA VIIIb.

1. Horatiusa Epist. I, 2 (Pniakówna, Popielakówna).

Z historii:

KLASA VIIa + b.

1. Bonde (wydawnictwo — wyjątki: Jarosz, Piekło, Machnicki). — 2. Ks. Cieszyńskiego Wojna o państwo kościelne (Lohn, Piekło, Koczanowski). — 3. Encyklopedia polska, O rozmieszczeniu Słowian (Rudnik). — 4. Dr. J. Kostrzewskiego O prawach naszych do Śląska w świetle pradziejów tej dzielnicy (Kaczmarczyk). — 5. Dr. St. Kutrzeby, Historia ustroju Polski (wyjątki — Wojtowiczówna). — 6. Leona XIII, Rerum novarum (Pudelska, Fabiański, Pilch, Szlamkówna, Zdebski). — 7. Dr. K. Morawskiego Starożytny Rzym (Pilch). — 8. Dr. A. Musila Od stworzenia do potopu (Ryba). — 9. Napoleona Rozkazy (Rudnik). — 10. M. Piotrowskiego O grodziskach wielkopolskich (Chmielińska). — 11. Dr. Potkańskiego Al Bekri o Słowianach (Dzielska). — 12. Dr. B. Stelmachowskiej, Słowiańskie grodzisko na wyspie Rugji (Chmielińska).

Pozatem znaczna liczba uczennic i uczniów złożyła po kilka wyjątków z tekstów źródłowych (Klimek, Lohn, Osika, Pudelska z VIIa; Albińska, Czubek, Koczanowski, Korpalka, Pilch, Raab, Słowik, Świątek T. z VIIb.).

Prócz tego ogłosili referaty w kl. VIIa: 1. Janik: a) Poglądy w starożytności na budowę wszechświata; b) Astronomja i astrologja u Babilończyków; c) Zasięg kultury śródziemnomorskiej w świetle geografji starożytnych. — 2. Jarosz: a) Starożytne Chiny; b) Francja przeciw Europie w l. 1793 — 1798; c) Schyłek Napoleona. — 3. Landfischówna: a) Wyprawa Napoleona do Egiptu; b) Początki Słowiańszczyzny (według Szelągowskiego). — 4. Mączka: Karol Marcinkowski. — 5. Osika: a) Wojna o państwo kościelne; b) T. zw. „Matka“ Makryna Mieczysławska. — 6. Piekło: Socjalizm a chrześcijaństwo. — 7. Rudnik: Bohdan Jański. — 8. Wójtowiczówna: Wolnościowe ruchy na południu Europy po r. 1815. w kl. VIIb.:

1. Czubek: Karol Marcinkowski. — 2. Fabiański: a) Starożytne Chiny; b) Kultura Greków w czasach Homera; c) J. H. Dąbrowski. — 3. Koczanowski: Rola dziejowa Wybickiego. — 4. Machnicki: a) Literatura indyjska w starożytności; b) Wolnościowe ruchy po r. 1815 na południu Europy i oswobodzenie kolonij; c) Zmiany dowództwa w powstaniu 1830/31; d) Romuald Traugutt. — 5. Pilch: a) Polska szlachta (według Chołoniewskiego); b) W. Ks. Konstanty i Ks. Łowicka. — 6. Świątek Rafał: Literatura babilońska. — 7. Zawadzki: Wojna o państwo kościelne.

f) Pomoce naukowe.

1) **Biblioteka nauczycielska** liczy 3620 dzieł w 6213 tomach; w tem w b. r. szk. zakupiono dzieł 96, z dzieł zaginionych w czasie wojny zwrócono 38; nadto sprawozdań polskich 723.

2) **Biblioteka uczniów** liczy dzieł polskich 1893 w 2388 tomach, niemieckich 465 w 832 tomach. Dzięki nadzwyczajnej dotacji Kuratorjum w kwocie 2000 zł. zakupiono 268 nowych dzieł polskich w 329 tomach i oprawiono z nich 242 dzieł w 303 tomach. Z tego funduszu opłacono również koszta oprawy 127 tomów zniszczonych książek. Z biblioteki, otwartej we wtorki i środy, korzystało 320 uczniów i wypożyczyło w ciągu roku 3420 książek.

3) **Gabinet archeologiczny** posiada 13 dzieł, model domu rzymskiego, 8 odlewów gipsowych (3 biusty, 5 modeli stylów archit. staroż.), 74 obrazy, 10 tablic i 8 atlasów.

4) **Gabinet historyczno-geograficzny** posiada: komplet mierniczy dra Jezierskiego do pomiarów geodezyjnych, 58 map historycznych, 143 geograficznych, 5 plastycznych, 4 globusy, 150 obrazów historycznych, 163 geograficznych i 12 zeszytów „Ilustracji szkolnej“. Z tego 29 map, globus plastyczny i ilustrację szkolną zakupiono w b. r. szk.

5) **Gabinet fizykalny** posiada 673 przyrządy, z których w b. r. zakupiono: model maszyny parowej, aparat anodowy Philippsa, szczypce do zbierania rtęci i do pracowni fizykalnej po 10 egzemplarzy: elektroskopów, galwanometrów, ampermetrów, opornic suwakowych, akumulatorów 4 woltowych, woltometrów miedziowych, przyrządów do wykazania prawa Joula, kalorymetrów i przyrządów do badania zachowania się wody oziębianej do 0° C. Nadto zakupiono znaczną ilość przyborów do ćwiczeń chemicznych.

6) **Gabinet przyrodniczy** posiada w dziale zoologii 160 okazów wypchanych, 6 szkieletów, 17 preparatów w słojach, 5 akwarjów szklanych, 12 modeli, 1 atlas, 124 tablice ściennie; w dziale botaniki 101 modeli, 208 tablic ściennych; w dziale mineralogji 150 pudełek z minerałami, 200 skamielin, 73 tablice. Nadto dla pracowni biologicznej posiada gabinet 10 mikroskopów i mikroskop projekcyjny t. zw. mikrolyt

7) **Pracownie szkolne** obejmują: 5 warsztatów stolarskich, 1 ławkę do robót ośnikiem i 287 narzędzi; maszynę introligatorską, prasę i 74 sztuki przyborów. W b. r. zakupiono 2 warsztaty, przyrząd do przycinania ram i cyrkiel do rznięcia szkła.

8) **Orkiestra** posiada 30 instrumentów i niewielki zbiór utworów muzycznych. Z tego zakupiono w b. r. 6 nowych instrumentów i wymieniono 1 stary na nowy za dopłatą.

g) **Lekcje pokazowe.**

Celem podniesienia poziomu metodycznego nauki odbywały się w b. r. szk. — jak w latach poprzednich — lekcje pokazowe, wspólne dla grona tutejszego zakładu i miejscowego seminarjum nauczycielskiego żeńskiego: dnia 16 października lekcja naucz. J. Stankiewiczówny z pedagogii na kursie V semin. p. t. Jednostka metodyczna Herbart; dnia 6 listopada lekcja naucz. inż. J. Tryszczyłówny w pracowni chemicznej z uczniami kl. VII p. t. Oznaczenie procentowości kwasu azotowego, solnego i siarkowego zapomocą ługu sodowego metodą miareczkowania; dnia 14 grudnia lekcja naucz. dr. B. Lustgartenówny z fizyki na kursie I semin. p. t. O barometrach; dnia 10 maja lekcja naucz. E. Słuszkiewiczówny z rysunków na kursie II semin. p. t. Sztuka ludowa — w szczególności kurpiowska, ilustrowana obrazami świetlnymi.

Po każdej lekcji odbyła się wspólna konferencja gron obu zakładów, na której po referacie odnośnego nauczyciela i koreferacie nauczyciela fachowego z drugiego grona omawiano w dyskusji wszechstronnie lekcję przeprowadzoną.

V. Wychowanie.

a) Kierownictwo **moralnego wychowania** młodzieży spoczywa w ręku X. X. Prefektów, którym w pracy pomaga Dyrekcja wraz z całą Radą Pedagogiczną. Młodzież katolicka przystępowała 3 razy obowiązkowo do spowiedzi i Komunii św.; spowiedź wielkanocną odprawili uczniowie po odbyciu rekolekcji w dniach od 22 do 25 marca pod przewodnictwem ks. J. Pachuckiego T. J. superiora O. O. Jezuitów.

Dzień Patrona zakładu, św. Stanisława Kostki, obchodziła młodzież 13 listopada. Po odprawieniu triduum ku czci Patrona w dniach poprzedzających uroczystość, odbyło się solenne nabożeństwo; uroczystą mszę św. celebrował ks. Prałat Dr. Józef Lubelski, kanonik katedralny, kazanie okolicznościowe wygłosił ks. Dr. Wł. Kuc, kanonik i prepozyt bocheński.

Ku czci Patrona odbył się w dniach 13 i 14 listopada wieczorek muzykalno-wokalny, urządzony przez młodzież pod kierunkiem naucz. Słuszkiewiczówny, zakończony odegraniem sztuki scenicznej p. t. „Ziemski Anioł“.

Celem pogłębiania życia religijnego i moralnego wśród młodzieży rozwijały działalność w tym roku podobnie jak w innych latach następujące organizacje: **Sodalicja Marjańska** pod kierownictwem Moderatora ks. Andrzeja Bogacza liczyła 125 członków i pracowała w tym roku pod hasłem „Bądź konsekwentnym“. Prefektem Sodalicji był Miarka Feliks, uczeń kl. Villa, sekretarzem Pagacz Kazimierz, uczeń kl. VIIIb; zebrań odbyło się 11, poprzedzanych posiedzeniami konsulty. W czasie zebrań uczniowie-sodalisi klas wyższych wygłosili 10 aktualnych odczytów, połączonych zawsze z ożywioną dyskusją. Nadto naucz. E. Słuszkiewiczówna w dwóch interesujących odczytach, ilustrowanych obrazami świetlnymi, podzieliła się wrażeniami i wspomnieniami z pielgrzymki swej odbytej do Lisieux i Lourdes we Francji. Również z ramienia Sodalicji wygłosił referat były uczeń-sodalis tutejszego zakładu, a obecnie prezes Sodalicji Akademickiej U. J. w Krakowie, p. Kazimierz Zieliński, zaznajamiając słuchaczy z ideą sodalicyjną wśród młodzieży akademickiej. Dnia 5 maja w kaplicy Bursy gimn. odbyło się uroczyste przyjęcie nowych 32 członków sodalisów. **Kółko Eucharystyczne** istniało jako jedna z sekcji Sodalicji Marjańskiej. Zadanie swe pogłębiania czci Eucharystji wśród młodzieży spełniało Kółko przez adoracje i nawiedzanie Najśw. Sakramentu w kościele parafj. oraz przez propagowanie wśród uczniów „Krucjaty Eucharystycznej“. Wśród uczniów klas niższych żywą działalność rozwijało stowarzyszenie „Dzieła św. Dzieciństwa Pana Jezusa“, gdzie zaznajamiano uczniów z akcją misyjną i ideą sodalicyjną.

Kółko abstynenckie rozwijało swoją działalność w zebraniach, które przeciętnie wypadały mniej więcej co trzeci tydzień, połączone z przemówieniami opiekuna Kółka, naucz. E. Jelonka, czytaniem i objaśnianiem wyjątków z dziełek abstynenckich i dyskusją. Do oddziału starszych należało 19 członków, do oddziału młodszych 49. Przewodniczącym był Janik z kl. VIIa. Odnowienie przyrzeczeń, wzgl. ślubowanie nowych członków odbyło się 19 czerwca, poatem dwie przechadzki w okolice Bochni. Kółko posiada z darów dwie biblioteczki, obejmujące kilkadziesiąt dziełek treści abstynenckiej, społecznej i etycznej. Z biblioteczki korzystali także nieczłonkowie.

W oddziale starszych 23 czytelników przeczytało 90 dziełek, w oddziale młodszych 105 czyt. — 525 dziełek. Wyróżnili się Spieszny z Ib (16) i Kępa z II (12). — Kółko zasiliło też abstynenckimi wydawnictwami „Dzień dobrej książki“, który 27 października urządziło misyjne Kółko uczenic; wśród wielu bowiem książek i broszur, przeznaczonych do wylosowania (z 50% zniżką) była znaczna liczba dziełek abstynenckiej treści z daru Kółka. Pochodziły one od redakcji „Młodzieży Abstynenckiej“ z Krakowa, z którą członkowie Kółka byli w kontakcie.

Koło „Polskiego Czerwonego Krzyża Młodzieży“ istniejące od stycznia 1922 r. obejmuje wszystkich uczniów zakładu podzielonych według klas. Wydział Koła pod kierunkiem prof. Karola Bielczyka zajmował się: *a)* propagandą idei P. C. K. M. wśród młodzieży, *b)* walką z niechlujstwem i brudem przez pouczanie i krzewienie zasad higieny, oraz prenumeratę „Czynu Młodzieży“, *c)* prowadzeniem w dalszym ciągu „Poradni“ dla uczniów, kierowanej przez prof. K. Bielczyka pod dozorem Dra Władysława Krupy, jako lekarza szkolnego. Uczniowie korzystali z „Poradni“ codziennie podczas pauz, a głównie po nauce, o ile chodziło o lżejsze przypadki i zabiegi lecznicze. W wypadkach cięższych zajmował się chorymi uczniami oraz leczył ich bezpłatnie Dr. Wł. Krupa jako lekarz zakładu.

Lampa kwarcowa, zakupiona w maju 1927 r., czynna była przez cały rok szkolny. Naświetlanie uczennic i uczniów prowadził prof. Bielczyk według ordynacji lekarza szkolnego — codziennie z wyjątkiem świąt i niedziel, rano dla dojeżdżających, po południu dla miejscowych. W tym roku korzystało 98 uczniów z 1470 naświetleń, 8 uczennic z 120 naświetleń. Ilość naświetleń przepisywali także lekarze pozaszkolni.

Dentysta p. St. Szczęsnowicz leczył i plombował zęby uczniom zakładu, poleconym przez „Poradnię“ bezpłatnie lub za opustem w cenie.

Przeszło 80 uczniów wysłała „Poradnia“ na Kliniki U. J. w Krakowie celem badania, ewent. bezpłatnego leczenia.

Jak lat ubiegłych tak i tego roku — apteka WP. Göttingera dostarczała opatrunków i lekarstw z 20% opustem.

Wydatki w kwocie 17·22 zł. pokryto z pozostałości kasowej z r. ub. (44·25 zł.), wskutek czego na rok następny pozostaje jeszcze kwota 27·03 zł.

Wszystkim P. T. wyżej wymienionym Dyrekcja Zakładu składa serdeczne podziękowanie za ich trud, życzliwość i pomoc dla uczącej się młodzieży.

b) Wychowanie narodowo-obywatelskie.

Okręg szkolny. Życie zbiorowe młodzieży przejawiało się w pracach Okręgu szkolnego i gmin klasowych. Z Okręgiem łączy się Czytelnia i szkolna organizacja półwojskowa (dyscyplinarna odpowiedzialność). Zebrani okręgowego Sejmiku odbyło się 5.

Opiekunem Okręgu był prof. J. Urbanek, współpracował z nim naucz. E. Jelonek. Marszałkiem był Migdał A. z kl. VIIIa, (od 7 maja Rudnik J. z VIIa), pułkownikiem Nowak St. z VIIIa (Słowik M. z VIIb), chorążym Pietrzykowski St. z VIIIb (Jarosz J. z VIIa), prezesem Sądu Obtulowicz Zdz. z VIIIb (Machnicki St. z VIIb).

Dochody czerpał Okręg z jednorazowej składki we wrześniu w kwocie 10 gr. na głowę i po 5 gr. miesięcznie; nadto po 5 gr. wpłacano na „Żywy pomnik“, na „Czytelnię“ i do kasy gminnej.

Sejm Okręgu jest trybuną, skąd wypowiada się młodzież w sprawach interesujących cały zakład; stąd wychodzą impulsy do urządzania imprez (Jasełka) i zbiórek (fundusz orkiestry, pomoc na koszt leczenia jednego ucznia kl. VIII).

Rada Pedagogiczna zatwierdziła procedurę sądową Okręgu i gmin, uchwaloną przez zeszłoroczny sąd Okręgu, nadto ustaliła jednostajną księgowość.

Gminy szkolne z wójtami na czele załatwiają szereg spraw za pośrednictwem zarządów; sądy pod przewodnictwem sołtysów odciążają w niejednym wypadku wychowawców i przyczyniają się do podtrzymania karności. W połowie klas dokonano wyborów na cały rok, w innych dwukrotnie, w kl. II aż 4 razy. Zebrania zarządu i sejmiku klasowego jak również sądu odbywały się w miarę potrzeby, nie przekraczały liczby miesięcy. Dla utrzymania porządku istniały klasowe dyżury. Niektóre klasy były estetycznie przyozdobione (IVb, VIIb), klasy Ia i IIIa urządziły w salach ołtarzyki na maj, wzgl. czerwiec.

W myśl uchwały Rady Ped. zwrócono uwagę na estetyczno-towarzyskie wychowanie młodzieży. Osobne pogadanki na ten temat odbyły się w kl. IIIa, IIIb, VIb, VIIa, VIIIb; klasy IIIa i IIIb urządziły nawet pod kierownictwem wychowawczyń wzorowe

podwieczorki. Wykłady uczniów na różne tematy odbyły się w kl. IIIa i Vb; w kl. II dwukrotnie wyświetlano filmy.

W poszczególnych klasach istniały kasy oszczędności (kl. Ia, Ib, II, IVb, Va, Vb, VIa, VIb, VIIb), samopomocy (kl. IVb, Va, Vb, VIa, VIb, VIIa, VIIb). W Miejskiej Kasie Oszczędności miały swe konta kl. II i VIa; w kl. Ia osobny kierownik Kółka oszczędności zbierał najdrobniejsze nawet kwoty i składał je na imienne książeczki P. K. O. Najsystematyczniej składali swe oszczędności ucz. Brzegowy, Klimek i Zielonka.

Za systematyczne składanie oszczędności w P. K. O. otrzymał z tej instytucji nagrodę w kwocie 20 zł. uczeń kl. Ia, Stefan Mistat.

We wszystkich klasach gminy pomagają wychowawcom w rozkładzie zniżkowych opłat lub zwolnień od taksy administracyjnej. W niektórych klasach złożono z funduszków klasowych pewne kwoty na opłatę czesnego dla uboższych uczniów. W kl. II złożyli datki na ten cel ucz. Freudenheim, Jagielka, Płaczek, Sądulski, a ubrań dla biedniejszych kolegów dostarczyli uczniowie Freudenheim, Kołdras, Podgórzec, Stańczewski. W kl. II istniała klasowa biblioteczka z 73 dziełkami, wspólna z kl. Ib.

Uroczystości szkolne. Dnia 9 października obchodził zakład uroczystości 150 rocznicę śmierci Kazimierza Pułaskiego, bohatera walk o wolność Polski i Stanów Zjednoczonych Ameryki Płn. Po uroczystym nabożeństwie odbyła młodzież pochód zakończony defiladą na rynku. Po defiladzie i powrocie do zakładu, wygłosił na dziedzińcu szkolnym przemówienie o czynach Pułaskiego w Polsce i Ameryce prof. Jelonek.

Dnia 26 października wzięła młodzież zakładu udział w uroczystym poświęceniu marmurowego pomnika na grobie ś. p. Alojzego Nalepy, długoletniego katechety gimnazjum i Prefekta Bursy. Pomnik ten stanął ufundowany z datków wdzięcznych rodziców uczniów i przyjaciół ś. p. Zmarłego. Po odprawieniu żałobnej Mszy św. w kaplicy cmentarnej dokonał uroczystego aktu poświęcenia pomnika Proboszcz bocheński, ks. Dr. Władysław Kuc w asyście całego miejscowego Duchowieństwa i udziale niemal całej inteligencji bocheńskiej i młodzieży gimnazjalnej. Po odegraniu utworów żałobnych przez orkiestrę gimnazjalną rzewne wspomnienie śp. Zmarłemu poświęcił w podniosłym przemówieniu ks. Andrzej Bogacz, obecny katecheta gimnazjalny i prefekt Bursy.

W dniu 11 listopada w rocznicę odzyskania niepodległości, wzięł zakład udział w obchodzie, urządzonej przez Komitet

d. Drożdżik Wacław	Śliwa Adam
Kwiatkowski Władysław	Zawadzki Władysław
Lewicki Adam	Kamionka Stefan (pryw.)
Stabrawa Władysław	

KLASA VIIa (44).

a. Berglasówna Ernestyna (pryw.)	Oleś Edward
Broszkiewicz Michał (łac.)	Osika Józef
Cabak Franciszek (mat.)	Piećko Edward
Chmielińska Irena	Przybyś Mieczysław (pol.)
Dzielska Ludmiła	Pudelska Zofja
Geratowski Jan (pryw.)	Reinoch Adam
Göttinger Stanisław	Rudnik Józef (mat.)
Hojarski Czesław (łac.)	Ryba Jan
Jakober Jozua	Słonina Franciszek
Janik Adam	Sternówna Sara (pryw.)
Jarosz Jan	Stillman Naftali
Jaworski Władysław	Szewczyk Edward (pol.)
Kaczmarczyk Jan (pol.)	Szydłowski Edward (niem.)
Kołdras Juljan	Ślęczek Eugenjusz (mat.)
Landfischówna Halina	Urban Jan (mat.)
Leśniak Stanisław	Wanderer Natan (pol.)
Lohn Zbigniew	Wojtowiczówna Zofja
Magiera Władysław (pol.)	Zegiel Ferdynand
Maibruch Józef (łac.)	d. Czachor Józef
Mączka Leon	Klimek Mieczysław
Mendrych Franciszek (pol.)	Warchoń Stanisław
Norek Wojciech	Zięba Michał

KLASA VIIb (44).

a. Albińska Marja	Kłósek Józef (niem.)
Bigaj Stanisław (mat.)	Kłósek Stanisław
Bujak Jan	Koczanowski Jan
Czubek Edward	Kucharczyk Karol
Dreścik Bolesław	Machnicki Stanisław
Fabiański Bogusław	Madej Stanisław
Fiołek Władysław	Małkówna Emilja (fiz.)
Hein Kazimierz	Mazurek Jan (niem.)
Kita Marjan	Pilch Feliks

młodzież udział w zawodach w strzelaniu i trójboju zdobywając 2 nagrody przechodnie miasta Bochni.

c) Wychowanie naukowe.

Koło krajoznawcze im. W. Pola pozostawało pod opieką prof. P. Galasa. W b. r. liczyło Koło 182 członków, z których 60 prenumerowało „Orli Lot”. Dzięki inicjatywie Zarządu praca w Kole była bardzo ożywiona i owocna. Wycieczek urządzono ogółem 11 w obrębie granic powiatu bocheńskiego. Cel ich był różnorodny, ale głównym zadaniem było zebranie odłamków głązów narzutowych z tych wsi, których jeszcze nie objęto pracą w poprzednim roku; nadto zaczęto w b. r. gromadzić rysunki figur i kapliczek przydrożnych. Celem zebrania odłamków głązów urządzono jesienią 1929 r. dwudniową wycieczkę pieszo do Słomki, Gawłowa, Ostrowa, Dąbrówki, Borku, Buczkowa, Bratucic, Okulic, Wrzępi i Dziewina, oraz jednodniową na rowerach do Stanisławic, Kłaja, Niepołomic, Woli Batorskiej i Zabierzowa. W pierwszej wzięli udział: J. Jarosz, Ed. Oleś, J. Osika, w drugiej zaś St. Göttinger, J. Jarosz i Wł. Jaworski. Owocem tych dwu wycieczek było zebranie około 150 odłamków głązów narzutowych, które, podobnie jak i w poprzednim roku, przesłano wraz z objaśnieniami na ręce prof. Un. Jag. St. Kreutzta. Artykuł o głązach narzutowych w powiecie bocheńskim napisał J. Jarosz w styczniowym numerze Orlego Lotu.

Baczną uwagę poświęcono sprawie figur i kapliczek przydrożnych w myśl uchwały III Zjazdu Kół Krajozn. w Poznaniu w r. 1929. Największe pole działania miała tu sekcja fotograficzno-rysunkowa. W tym celu odbyto jesienią 6 wycieczek, mianowicie do Łapczycy, Gierczyc, Krzyżanowic, Cikowic, Stanisławic, Kłaja, Targowiska, Staniątek, Podłęża, Chrości i Brzeźnicy. Dzięki zdolnościom rysunkowym ówczesnego prezesa Koła, M. Czyżewicza dzięki pracy uczniów F. Cabaka, L. Czumy, Wł. Jaworskiego, T. Lecha, H. Macha, M. Serwina, L. Stańdy i M. Steczowicza zebrano w ciągu jesieni tyle materiału, że na wystawie prac młodzieży krajoznawczej w Krakowie dnia 8 grudnia 1929 wystawiło Koło 79 rysunków figur i kapliczek, zyskując uznanie organizatorów wystawy i pochwalną wzmiankę w „Ziemi”, tom XV, nr. 3: „Z kół młodzieży wyróżniło się przedewszystkiem Koło gimnazjum bocheńskiego dając albumy rysunków kapliczek i figur przydrożnych oraz skrzyżi krakowskich”. Pracę nad rysowaniem figur i kapliczek prowadzono także na wiosnę 1930 r. i w tym

celu urządzono w dniach 13—15 kwietnia 2 wycieczki trzydniowe. Jedna prowadziła do Wiśnicza Starego, Kobyla, Chronowa, Lipnicy i Rajbrotu; uczestniczyli w niej W. Jaworski, jako fotograf, L. Stańdo, rysownik, a towarzyszył im jako przewodnik, znający dobrze te strony, Nabelec, który ponadto gościł kolegów przez 2 dni. Druga wycieczka złożona z 3 uczniów: H. Macha, St. Kłóska i Wł. Kity, objęła też południową część powiatu a szła przez Pogwizdów, Sobolów ku Trzcianie, a stamtąd objęła okolice Tarnawy i Łapanowa. Prócz wymienionych uczniów także inni członkowie Koła pracowali w czasie świąt wielkanocnych. I tak: A. Śliwa obrał sobie jako teren swej działalności Pogwizdów, Nieszkwice W. i Wolę Nieszkowską, zaś B. Pagacz pracował przede wszystkim w okolicy Brzezia, a St. Tabor w rodzinnej Królówce. Rezultatem całorocznej pracy 15 uczniów jest przeszło 170 rysunków figur i kapliczek, z czego H. Mach wykonał aż 70, M. Czyżewicz 27, Kłósek St. 23, Stańdo L. 16, zaś 24 dobrych zdjęć fotograficznych jest zasługą Wł. Jaworskiego.

W ostatnim roku powiększyła się też liczba rysunków skrzyń krakowskich dochodząc ogółem do 41. Pracowali tu: J. Czuma, J. Frączek, Em. Frączek, J. Gut, M. Janotka, Wł. Kita, H. Mach, J. Puzia, Aug. Rafalski, St. Szewczyk, L. Stańdo, St. Tabor, R. Włodek, M. Więckowski i Fr. Zięba. Prym tu również wiedzie H. Mach z 7 skrzyniami; szczególną jednak starannością odznaczają się rysunki Fr. Zięby, ucz. IV kl., który odmalował 3 skrzynie.

Sześciu uczniów kl. IV b: J. Bajda, K. Chominiec, L. Czuma, Em. Frączek, J. Kruczek i L. Stabrawa, oraz starsi koledzy: R. Włodek, H. Mach, Wł. Białek, J. Jarosz odpowiadali na kwestjonariusz prof. Un. we Lwowie Ad. Fischera, dotyczący znaczenia roślin w zwyczajach i wierzeniach ludu polskiego.

Również na kwestjonariusz w sprawie łowienia zwierząt udzieliło odpowiedzi kilku uczniów: T. Klęk, L. Kozik, H. Mach, J. Piwowarczyk, F. Zegiel.

Jarmark w Bochni opisał Wł. Białek, zdjęć fotograficznych jarmarku dokonał M. Serwin, zaś jarmark w Trzcianie przedstawił Wł. Kita. Do zbiorów przybyły następujące przedmioty: urna przedhistoryczna z Wawrzeńcyc (J. Lipowski), staroświeckie żelazko (J. Wojczyński), tarło drewniane z przed 50 laty (śp. Stolarczyk), 80 widokówek (Dyczkowski i Strohschneider), 4 pisanki z okolic Pińska (Drabik i Stolarczyk), 38 sztuk starych pieniędzy (Wł. Huminiłowicz) „zydek“ do świecenia (J. Kruczek). Cenniejsze

przedmioty ofiarowano Muzeum Etnograficznemu w Krakowie. Są to: koło garncarskie, młotek drewniany do ubijania gliny, dzbanuszek, garnuszek, dwojaczki i flaszka gliniana, wszystko z Lipnicy, dwa nożyki garncarskie z Buczkowa, lampa blaszana z rurkami z Sobolowa. Za te dary otrzymało Koło pisemne podziękowanie od Zarządu Muzeum.

Koło przystąpiło w b. r. do Ligi Ochrony Przyrody a 80 uczniów wpłaciło wkładkę roczną każdy po 30 gr.

Dziesięciolecie odzyskania morza uczciło Koło stworzeniem sekcji Miłośników morza i wygłoszeniem cyklu odczytów, związanych z morzem. Rozpoczął je odczyt prof. Z. Zajączkowskiego: „Gdańsk i jego zabytki“. Drugi odczyt poświęcił tenże Profesor omówieniu charakteru wybrzeża polskiego; były członek Koła i marynarz, Ed. Steczowicz, mówił o flocie polskiej w przeszłości i teraźniejszości. M. Czyżewicz i J. Jarosz zdali sprawę ze swych wypraw łódkami Wisłą do Gdańska. St. Göttinger opowiedział o Kaszubach. Nadto M. Czyżewicz wygłosił odczyt o Kurpiach, a H. Mach o „krakowskich“ skrzyniach malowanych. Wszystkie odczyty były ilustrowane kartkami i fotografjami dzięki istnieniu w zakładzie epidiaskopu. Średnia frekwencja na odczytach wynosiła 65 słuchaczy. O zasługach śp. Wł. Orkana na polu regionalizmu mówił opiekun Koła z powodu śmierci Wielkiego Pisarza.

Do ożywienia życia w Kole przyczyniały się również t. zw. pogadanki, na których omawiano sprawy bieżące, czytano „Ziemię“, lub odczytywano drobniejsze prace. I tak: L. Stańdo mówił o śladach folwarku w Królówce, Wł. Kwiatkowski o Wiśniczu, pokazując przytem oryginalne, pergaminowe dokumenty dotyczące Wiśnicza. J. Jarosz i J. Osika zdawali sprawę ze swych wycieczek, a M. Czyżewicz z wystawy akwarel art. malarza T. Błońskiego w Krakowie.

Posiedzeń zarządu odbyło się trzy; z delegatami klasowymi pozostawał zarząd w stałym kontakcie, donosząc im o pracach w Kole. Członkowie Koła wypełnili swemi pracami lutowy numer Orlego Lotu 1930 r, a za działalność głównie na polu zbierania głązów narzutowych otrzymało Koło od Komisji Kół Krajownawczych nagrodę w kwocie 150 zł.

Biblioteka Koła powiększyła się o 17 książek i liczy obecnie 240 dzieł. Koło prenumeruje Orli Lot, Ziemię, Lud, Z otchłani wieków, Wierchy. Książki wypożyczali uczniowie w jeden dzień w tygodniu.

Dochód wynosił w b. r. 350¹³ zł, pozostałość z poprzedniego roku 107²⁸ zł, rozchód 289⁵⁰ zł, na rok przyszły pozostaje 167⁹¹ zł, które ulokowano na książeczkę Miejskiej Kasy Oszczędności.

W zjeździe krajoznawczym w Poznaniu w r. 1929 wzięło udział 7 uczniów oraz opiekun Koła. Prócz Powszechnej Wystawy zwiedzono także Gniezno i pałac w Rogalinie z wspaniałą galerią obrazów. Na zjazd do Krzemieńca wybiera się 9 uczniów, dla najbiedniejszego ofiarowała Dyrekcja Zakładu 30 zł; koszta wycieczki wynoszą po 50 zł na osobę.

Zarząd Koła w r. 1930 stanowią: J. Jarosz prezes, J. Osika zastępca, H. Mach sekretarz, M. Kita skarbnik, E. Oleś bibliotekarz, W. Białek zastępca. Delegatami klasowymi są uczniowie: Bajda Fr. IVa, Czuma J. IVb, Żyła K. Va, Dziduszko St. Vb, Wnęk St. VIa, Więckowski M. VIb, Göttinger St. VIIa, Zdebski A. VIIb, Migdał A. VIIIa, Czyżewicz M. VIIIb.

Kółko historyczne. Działalność Kółka przejawiała się w postaci pisemnych referatów, omawiających ogólne tematy z zakresu prehistorji i historji starożytnej. Przygotowali je z kl. VIIa: Chmieleńska, Jarosz, Landfischówna, Mendrych, Piekło, Pudelska, Wójtowiczówna, z kl. VIIb: Albińska, Fabiański, Koczanowski, Przybyłowiczówna, Świątek R. i Świątek T.

Prócz tego wygłosili referaty w klasach uczniowie, których nazwiska wraz z tytułami referatów wymieniono na str. 19 w związku z dobrowolną lekturą uzupełniającą z historji. Opiekunem Kółka był prof. Jelonek.

Kółko przyrodnicze pozostawało pod opieką prof. Stokłosa. Członków liczyło 25 przeważnie z klasy IV. Posiedzeń odbyło 12, na których prowadzono pogadanki na temat życia ssaków, ptaków, owadów i ich współzależności z roślinami. Ponadto uczeń kl. IVa Piech wygłosił odczyt p. t. „Polowanie ptaków“, ucz. Łacny z IVa o „Wędrówkach ptaków“, Stiel J. ucz. IVa wyświetlił własne filmy: a) o wielbłądach, b) o pszczołach, c) polowanie na morsy i fok. Filmy te objaśniał prof. Stokłosa. Porą zimową zajmowali się uczniowie Kółka karmieniem ptaków, z wiosną zaś budową gniazd (budek drewnianych) dla szpaków i sikorek. Uczniowie, należący do Kółka hodowali w 5 akwarjach ryby, traszki i owady wodne, a w 1 terrarium myszy białe.

Kółko „Ochrony przyrody“ rozwinęło żywszą działalność z początkiem lutego b. r., zajmując się głównie ochroną ptaków. Opiekun Kółka, prof. Bielczyk — po sprowadzeniu przez Dyrekcję

do biblioteki przyrodniczej wydawnictw „Państwowej Rady Ochrony przyrody“, oraz dziełek zajmujących się ochroną ptaków — pozyskał do pracy w kierunku ochrony ptaków chętnych uczniów z kl. I, II, IV i V. Uczniowie ci nie tylko chętnie czytali pożyczone z biblioteki dziełka o ptakach, ale głównie zajęli się żywieniem ptaków w zimie i na przedwiośniu, oraz budową skrzynek różnej wielkości i postaci na gniazda dla ptaków, które zawieszali na drzewach, doznając prawdziwej radości, gdy zawieszane przez nich po ogrodach skrzynki zajmowali skrzydlaci goście.

Czytelnia uczniów pod opieką naucz. Dr. M. Suwady była otwarta w okresie zimowym 3 razy na tydzień, w wiosennym tylko w soboty. Średnia frekwencja uczniów wynosiła w zimie 40, przez wiosnę 15.

Ze składek uczniów prenumerowano: Tygodnik Ilustrowany, Naokoło Świata, Filomatę i Przegląd sportowy; nadto Radjo, Prawdę, Młodego Lotnika, Flotę Narodową, Sztukę i pracę, Młodego abstynenta, Stadjon i Sport wodny, opłacane przez Dyрекcję.

d) Wychowanie estetyczne.

W porze zimowej, młodzież, korzystając z obfitych opadów śnieżnych, urządziła pod opieką wychowawców szereg kuligów sankami i saneczkami w bliższe i dalsze okolice Bochni. Uczniowie klasy Ia do Uścia Solnego, gdzie ich gościnnie przyjęli WPP. Tad. Asbothowie, klasa II do Dziewina, podejmowana serdecznie przez WPP. Żyłów, uczniowie kl. IVa i Vb do Brzeska, nadto uczniowie kl. VIIa i uczennice zakładu do Kłaja, gdzie doznali staropolskiej gościnności w domu WPP. Wł. Wojtowiczów.

W porze zaś jesiennej a zwłaszcza wiosennej, głównie w I połowie czerwca odbyli uczniowie poszczególnych klas pod kierownictwem wychowawców szereg wycieczek krajoznawczych w bliższe i dalsze okolice naszego powiatu, zasługujące na poznanie czyto pod względem piękna krajobrazu czyteż pamiątek historycznych. Dłuższe jedno lub dwudniowe wycieczki odbyły: kl. Ia do Uścia Solnego, przyjęta przez WPP. Asbothów i Żyłów, Ib do Wiśnicza, gdzie zwiedzono zamek, starożytny kościół Karmelitów wraz z kryptą grobową Lubomirskich, kl. II i IVa wycieczkę do Bukowca, zwiedzając po drodze pamiątki historyczne Wiśnicza, a nadto w zakładzie więziennym przędzalnię i warsztaty krawieckie. Uczniowie kl. IIIa i IIIb pod opieką wychowawczyń odbyli w czerwcu jednodniową wycieczkę do Żegociny i na górę

Kamionę a w październiku 2-dniową do Ojcowa. Uczniowie kl. VIa odbyli wycieczki do Brzeżnicy, Wiśnicza i Kobyłca tudzież dwudniową wycieczkę do Ojcowa. Klasa VIb prócz wycieczki na Grodzisko w Kopalinach, zwiedziła z opiekunem klasy w ciągu dwu dni przepiękną dolinę Prądnika i Ojców. Kl. IVb urządziła wycieczkę autobusem przez Wiśnicz, Lipnicę, Czchów do Tropia, zwiedzając po drodze zabytki godne poznania i piękną dolinę Dunajca. Klasy zaś Va, Vb, VIIa, VIIb odbyły wycieczkę do Niepołomic, połączoną ze zwiedzaniem zamku królewskiego, starożytnego kościoła gotyckiego i kopca grunwaldzkiego; nadto kl. Vb przeszła przedtem całą puszczyę wszerz od Krzyżanowic do Niepołomic.

W listopadzie wyjechała młodzież (około 40 uczniów i uczennic) do Krakowa na przedstawienie sztuki Wiśniowskiego p. t. „Wiatr od pół“. W marcu była młodzież zakładu na przedstawieniu baśni dla młodzieży p. t. Jaś i Małgosia, odegranej przez zespół artystów krakowskich w tut. Kinie.

W maju dał zespół artystów teatru regionalnego przedstawienie p. t. „Wesele Sandomierskie“, na którym była młodzież zakładu — aby poznać zwyczaje, pieśni i obrzędy weselne ziemi sandomierskiej.

W dniach 4 i 5 stycznia odegrali uczniowie i uczennice zakładu przy współudziale kilkunastu uczennic tut. seminarjum — „Jasełka“ w sali kinoteatru — po południu dla młodzieży, wieczorem dla publiczności. Przygotowaniem i urządzeniem Jasełek zajęła się jak po inne lata — tak i w tym roku naucz. E. Słuszkiewiczówna, śpiewy przygotował naucz. seminarjum p. J. Kuc i naucz. M. Hexłówna, muzykę zespół uczniów pod kierownictwem W. Urbanka, ucznia kl. VIIIa. Przerwy między poszczególnymi obrazami wypełniła gra orkiestry na instrumentach dętych pod kierunkiem ucz. kl. VIIIa, J. Maksymowicza. Dochód z 3 przedstawień dla młodzieży i 2 dla publiczności w kwocie 1271 zł. 85 gr. przeznaczono na budowę kościoła szkolnego.

Z wielkim zajęciem słuchała młodzież 2 odczytów naucz. E. Słuszkiewiczówny, wygłoszonych we wrześniu na temat: Wrażenia z wycieczki do Lisieux, tudzież 2 wykładów o Lourdes w grudniu, wszystkich ilustrowanych obrazami świetlnymi. — W maju i czerwcu wygłosiła naucz. Słuszkiewiczówna 7 odczytów o Rzymie, bogato ilustrowanych obrazami świetlnymi. — Wielką frekwencją młodzieży cieszyły się również odczyty naucz. Z. Zajackowskiego, stanowiące cykl o „Polskim morzu“ wygłaszane

w lutym i marcu w połączeniu z obrazami świetlnymi. — Kilka-
naście razy młodzież słuchała koncertów radiowych (w listopadzie
koncert Kiepur) przez radjo szkolne, umieszczone w sali fizykalnej
budynku. — Nadto kilka razy uczęszczali uczniowie i uczennice
na miejscowe przedstawienia kinowe, przeznaczone dla młodzieży
szkolnej.

Orkiestra gimnazjalna. Na naukę gry na instrumentach
dętych uczęszczało 29 uczniów, z tych 21 tworzyło orkiestrę.
Opiekunem orkiestry był prof. B. Nowak. Nauki gry na trąbach
udzielał p. J. Nater, na klarnetach p. A. Lipold — członkowie
orkiestry salinarnej. Dyrygentem orkiestry był J. Maksymowicz
ucz. VIII kl., gospodarzem M. Steczyszyn ucz. VII kl.

Wydatki w roku 1929/30, związane z utrzymaniem orkiestry,
a mianowicie: wynagrodzenie 2 nauczycieli (ponad wynagrodzenie,
wypłacane w b. r. szk. za 2 godziny tygodn. przez Kuratorjum),
przepisywanie utworów muzycznych, zakupno 6 nowych instr.
muz., przerobienie 5 instr. na strój niski i odnowienie wszystkich
starych instrum. (w fabryce J. Krywalskiego w Cieszynie) — wy-
niosły 2861'60 zł. Pokryto je już częściowo w roku sprawozdaw-
czym z dobrowolnych datków uczniów i subwencji udzielonej
przez Kuratorjum (1000 zł). Pozostaje jeszcze do pokrycia w roku
przyszłym kwota 525 zł.

Orkiestra występowała w czasie uroczystości państwowych,
narodowych, szkolnych, przedstawień „Jasełek“, w „Dniu Dziecka“,
koncertowała kilka razy podczas dużej pauzy na dziedzińcu gimna-
zjum, brała udział podczas zjazdów b. maturzystów i t. d.

Orkiestra smyczkowa, zawiązana w zeszłym roku szkolnym
z inicjatywy kilku uczniów z Wł. Urbankiem na czele, pozosta-
wała pod opieką prof. Urbanka, a kierownictwem Włodz. Urbanka,
ucznia VIII. Dzięki energii swego kierownika rozwinęła orkiestra
żywą działalność, biorąc obok orkiestry na instrumentach dętych
udział w uroczystościach i imprezach szkolnych.

e) Wychowanie fizyczne.

Władze szkolne w trosce o zdrowie i podniesienie kultury
fizycznej młodzieży, otaczają tę dziedzinę wychowania jak najsta-
ranniejszą opieką. Cały szereg rozporządzeń Władz zmierza do
jak najbardziej racjonalnego postawienia sprawy wychowania
fizycznego w szkole średniej. Do takich zaliczyć należy wprowa-
dzony w b. r. szk. 3-godzinny tygodn. wymiar lekcyj ćwiczeń

cielesnych — gdzie trzecia lekcja — przy sprzyjających warunkach atmosferycznych — mogła być wyzyskaną w myśl rozporządzenia minist. na krótkie wycieczki, gry, zabawy i sporty.

Wychowanie fizyczne w naszym zakładzie obejmowało następujące działy: a) ćwiczenia cielesne, b) gry i zabawy, c) lekką atletykę, d) sporty, e) wycieczki. Zakład posiada należycie wyposażoną salę gimnastyczną, jednak niedostosowaną do obecnych wymogów tak pod względem higienicznym, jak i co do swoich wymiarów. Braki te jednak mimo starań Dyrekcji usunąć się nie dadzą. Podwórze szkolne dość obszerne, podzielone na boisko do piłki koszykowej, siatkówki, szczypiórniaka i kort tenisowy, jest zacienione i w miarę potrzeby skrapiane wodą zapomocą osobnego przyrządu połączonego z wodociągiem. — Ćwiczenia cielesne, oparte na systemie szwedzkim Linga, odbywały się w porze zimowej i w dniach słotnych w sali gimnastycznej, zresztą na wolnem powietrzu na podwórzu szkolnem lub boisku Sokoła. W b. r. szk. każda klasa miała tygodn. 3 lekcje ćwiczeń cielesnych prócz kl. VII, której w myśl rozporz. minist. trzecią lekcję przeznaczono na higienę. W sali gimnastycznej przerabiano w miarę możliwości lekcje według grup ćwiczebnych pełnego wzorca Linga, kładąc większy nacisk na ćwiczenia wyprostne i ćwiczenia klatki piersiowej; w lekcjach na wolnem powietrzu przewagę miały gry i zabawy ruchowe, tudzież ćwiczenia przygotowawcze do lekkiej atletyki. — Gry i zabawy ruchowe odbywały się w godzinach popołudniowych na dziedzińcu gimnazjalnym oraz w parku Sokoła. Z gier największą popularnością w klasach niższych cieszyły się: szczypiórniak i palant prosty, w klasach wyższych uprawiano: koszykówkę, siatkówkę, tenis. Organizacja gier polegała na stałych drużynach klasowych, które trenowały wspólnie, a następnie dla wzbudzenia większego zainteresowania i emulacji urządzano rozgrywki pomiędzy drużynami poszczególnych klas. — Ćwiczenia lekkoatletyczne odbywano wyłącznie na boiskach Sokoła. W 2 godzinach tygodniowo przerabiano zaprawę lekkoatletyczną oraz ćwiczone biegi, skoki, rzuty dyskiem, oszczepem i kulą jako ćwiczenia przygotowawcze do zawodów zespołowych. — Dział sportowy rozwija się w miarę warunków. Młodzież w przeważnej swej części odznacza się zamiłowaniem do sportu, organizuje Kółka sportowe jak n. p. Kółko tenisistów i Kółko narciarskie. Oprócz wymienionych uprawia także inne rodzaje sportów jak: kolarstwo, pływanie, wiosłowanie, ślizganie i saneczkowanie. Celem

uprzystępnienia młodzieży sportów zimowych wypożyczano uczniom w okresie zimowym łyżwy i narty. Warunki rozwoju sportów oraz lekkiej atletyki stają się na terenie Bochni coraz pomyślniejsze. Powiatowy Komitet P. W. i W. F. ze starostą Freindlem na czele, ukończył w b. r. budowę „Stadjonu sportowego“. W dniu 1 czerwca odbyło się jego poświęcenie, połączone ze świętem P. W. i sportu młodzieży. Młodzież naszego zakładu brała udział w pochodzie i defiladzie oraz urządzonych po południu zawodach zespołowych i grach.

Uczniowie uzyskali 1 miejsce w strzelaniu, zdobyli po raz drugi srebrny puchar jako nagrodę przechodnią; pierwsze również miejsce w zespołowym trójboju lekkoatletycznym, otrzymując jako nagrodę piękną statuetkę z brązu, przedstawiającą Marszałka J. Piłsudskiego na koniu. — Celem wzbudzenia jak największego zainteresowania wśród uczniów do spraw wychowania fizycznego i sportów zaprenumerowała Dyrekcja dla czytelnicy uczniowskiej z tej dziedziny następujące pisma: Stadjon, Przegląd sportowy, Sport wodny, Kurjer sportowy oraz Wychowanie fizyczne.

Harcerski Hufiec męski składał się początkowo z 2 drużyn, liczących po 30 harcerzy. Hufcowym był mianowany przez Kmdę Chorągwi Krak. prof. St. Lipiński, drużynowymi: dh. Z. Kaszuba i A. Chyl, słuchacze U. J. dawni harcerze tut. zakładu; członkami Kmdy Hufca byli nadto dh. Wnęk J. i Cienkosz J. — kapelanem ks. prof. A. Bogacz, opiekunami prof. Stokłosa i Lipiński.

W ciągu b. roku nastąpiły w organizacji Hufca pewne zmiany. Ze względu na to, że szeregi harcerskie z różnych powodów znacznie się przerzedziły, zawieszono w porozumieniu z Kmdą Chorągwi działalność Hufca do końca roku szk., a z obu drużyn utworzono jedną drużynę starszych oraz „Gromadę Wilcząt“, złożoną z młodszych harcerzy. Drużynowym tej skombinowanej drużyny został — mianowany rozkazem Kmdy Chorągwi z dnia 4 marca b. r. dh. Broszkiewicz E. słuchacz U. J., przybocznym dh. E. Piekło, uczeń kl. VII. Tymczasem rozkazem zamianowała Kmda krakowska przybocznymi dwu uczniów kl. VII: B. Fabiańskiego i St. Machnickiego. Pierwszy z nich prowadzi „Gromadę Wilcząt“, drugi jest kierownikiem nowo zorganizowanej z uczniów szkoły powszechnej drużyny przygotowawczej.

Działalność Hufca, a następnie drużyny koncentrowała się w pracy nad podniesieniem wyrobienia harcerskiego zarówno ideowego jak i technicznego. Środkami do tego celu były gawędy,

ćwiczenia, wycieczki, kursy, obozy. Systematycznie przeprowadzany na zbiórkach zastępowych i drużynowych program harcerski wykazuje dość znaczne postępy w pracy ogólnoharcerskiej. Postępy te stwierdziła lustracja naszego ośrodka dokonana w dniu 26. lutego b. r. przez Komendanta Chorągwi prof. Dr. Władysława Szczygła.

Żywotność i ruchliwość naszych zastępów harcerskich objawia się w różnych występach na zewnątrz, które powstają bądź z własnej inicjatywy, bądź z inicjatywy czynników obywatelskich miasta lub Dyrekcji zakładu. Z występów tych wymienić wypada następujące: w dniu 8 września urządzono w parku Sokoła „Festyn jesienny“, z którego dochód przeznaczono na umorzenie długu zaciągniętego przez Koło Przyjaciół harcerzy na harcerskie obozy letnie. Drużyna męska brała również udział w wieczornicy urządzonej w wigilję św. Andrzeja przez Hufiec żeński. W dniu 5 grudnia wypełniono program w urządzonym przez Koło P. II. obchodzie św. Mikołaja, z którego dochód w kwocie 50 zł. przeznaczono na cele odnowienia izby harcerskiej. W styczniu drużyny męskie i żeńskie urządziły „Wspólny Opłatek harcerski“, którego program wypełniły produkcje muzykalno-wokalne, humoreski oraz zabawy towarzyskie. W obchodach urządzonych przez miejscowy Komitet obywatelski: w dniu 19 marca z okazji Imienia Marszałka J. Piłsudskiego oraz w dniu święta państwowego 3 maja brało całe Harcerstwo bocheńskie gremjalny udział. W dniu 25 maja jako w dniu zakończenia Tygodnia propagandy L. O. P. Pupełnili harcerze w maskach gazowych służbę sanitarną w zaimprovizowanej walce gazowej. W dniu 1 czerwca z okazji uroczystości poświęcenia Stadjonu sportowego i święta P. W. brały nasze drużyny udział w ogólnym pochodzie i defiladzie oraz zaprodukowały grę w siatkówkę.

Akcja obozowa w roku ubiegłym prowadzona była dość intensywnie. Celem przygotowania drużyny na II Zlot Narodowy w Poznaniu urządzono w Rdzawie 24 km. na południe od Bochni przez tydzień (od 3—10 lipca) przygotowawczy obóz przedzlotowy. W dniu 12 lipca nastąpił wyjazd 25 harcerzy z naszego środowiska do Poznania na zlot, który trwał 2 tygodnie. Z zadań poruczonych naszej drużynie przez Naczelną Komendę wywiązali się harcerze b. dobrze; zwiedzili nadto b. dokładnie Powszechną Wystawę Krajową i urządzili wycieczkę do Gniezna.

Po wypełnieniu programu zlotowego drużyna w zespole nieco zmniejszonym (20 harcerzy) udała się na Polesie, gdzie na terenie

Korpusu Ochrony Pogranicza w Sienkiewiczach odbyła 2 tygodniowy obóz wypoczynkowy. Dzięki opiece i pomocy K. O. P. spędzili harcerze czas swego pobytu na Kresach b. przyjemnie, uprawiając lekką atletykę i sporty, przerobili skrócony program P. W. oraz przez zetknięcie się z miejscową ludnością krzewili wśród niej ideę polskości i prowadzili pracę kulturalno-oświatową. W czasie obecnych wakacyj drużyna bocheńska zamierza urządzić obóz letni w okolicy doliny Chochołowskiej, 18 km od Zakopanego na „Siwiańskich Szafasach“.

II żeńska drużyna harcerska pozostaje pod opieką nauczycielki Emilji Słuszkiewiczówny i liczy 29 harcerek, w tem 12 uczennic gimn., 11 seminarjum i 6 pozaszkolnych. Drużynową jest Anna Przybyłowiczówna, słuchaczka U. J. Praca ideowa drużyny rozwijała się w pogadankach drużyny i zastępów, praca zaś nad wyrobieniem sprawności i uzyskaniem stopni harcerskich prowadzoną była wyłącznie w zastępach. W czasie ub. wakacyj drużyna w liczbie 5 wzięły udział w obozie żeńskiego hufca bocheńskiego w Ludwipolu, jedna była na kursie dla drużynowych w Słobódce, jedna w obozie P. W. w Zwardoniu. Dnia 31 maja była drużyna w Brzesku na wieczornicy, urządzonej przez tamtejszą drużynę. Oprócz corocznej sprzedaży wieńców na Wszystkich Świętych urządziła drużyna loterię fantową, oraz brała czynny udział w przedsięwzięciach, urządzanych przez Koło Przyjaciół Harcerstwa lub Hufiec.

Miejscowe Koło Przyjaciół Harcerstwa bardzo żywo interesuje się sprawami zarówno drużyn męskich jak i żeńskich, finansuje wydatnie akcję wyjazdów na obozy letnie i popiera w miarę możliwości wszystkie zamierzenia i przedsięwzięcia młodzieży harcerskiej. Za tę owocną i wydatną pracę dla dobra naszych drużyn wyraża Dyrekcja Kołu oraz Jego Prezesowi W. P. Rejentowi Robertowi Hanowi serdeczne podziękowanie.

Wojskowy hufiec szkolny, zorganizowany celem przygotowania młodzieży szkolnej do służby wojskowej, liczył 184 uczniów, fizycznie zdolnych i zdrowych, którzy ukończyli 16 rok życia.

Na program przysposobienia wojskowego składają się *a)* wychowanie fizyczne w ścisłym związku z lekcjami, objętymi programem szkolnym, *b)* szkoła strzelecka i nauka o broni, *c)* grenadierka i szermierka, *d)* ćwiczenia polowe w połączeniu z terenoznawstwem i kartografią wojskową, *e)* strzelanie ostre. Hufcem kierował prof. A. Migdał, wyszkoleniem fachowem zajmował się p. Leon Cymborski, porucznik 20 p. p.

Dnia 13 września dla uczniów klas niższych, a dnia 14 dla uczniów starszych wygłosił odczyt prof. Ant. Migdał o znaczeniu lotnictwa wojskowego, nadto wykład o gazach bojowych i zastosowaniu tychże w przyszłej wojnie. Rezultatem działalności prof. Migdała jest wpisanie się prawie wszystkich profesorów i uczniów na członków L. O. P. P.

Do końca maja 1930 złożono tytułem wkładek 598 zł 60 gr., przekazane Powiat. Komitetowi L. O. P. P. w Bochni.

f) Wychowanie gospodarcze.

W kilku klasach — wymienionych na str. 25 — istniejące Kółka lub Kasy oszczędności przyzwyczajają młodzież do składania swych oszczędności na książeczki Miejskiej Kasy Oszczędności lub P. K. O.

Z powodu międzynarodowego „Święta Oszczędności“ i w tym roku jak w latach poprzednich wygłosili wykłady w dniu 31-go października 1929 r. prof. Bielczyk dla uczniów klas niższych, a dla młodzieży starszej prof. Kazior. Po objaśnieniu powstania oraz znaczenia „Święta Oszczędności“ zachęcali prelegenci do oszczędności, która może się przyczynić do pomyślnego rozwoju gospodarczego.

W kwietniu b. r. powstało Kółko „Ligi pracy“ pod opieką prof. Bielczyka. Po sprowadzeniu przez Dyрекcję wydawnictw „Ligi Pracy“ dla Kółka, rozpoczął kierownik zaznajamiać uczniów klas wyższych z celami Towarzystwa pod nazwą „Liga Pracy“. W 9 pogadankach, odbytych z uczniami klas V—VII wyjaśnił opiekun Kółka, od czego zależy bogactwo narodów. W rozważaniach tych starał się uświadomić młodzież w tym kierunku, że tylko celowa i wydajna praca obywateli, poparta odpowiednią wiedzą i uczciwością w sprawach gospodarczych jest podstawą ogólnej pomyślności narodu.

g) Opieka nad młodzieżą.

Troskliwą opiekę nad uczniami, mieszkającymi na t. zw. stancjach (144 uczniów na 74 stancjach) rozłączają opiekunowie klas wraz z Komisją stancyjną. Każdy z tych uczniów otrzymuje z początkiem roku szkolnego do wypełnienia „Wykaz stancyjny“, którego dane odnośnie do nadzorów domowych kontrolują opiekunowie klas, porównując je z wykazem osób, uprawnionych przez Komisję

stancijną do trzymania uczniów na stacji. Opiekunowie klas wraz z członkami Komisji stancyjnej zwiedzają wszystkie stacje, niektóre wspólnie z lekarzem szkolnym, aby się przekonać na miejscu, czy pomieszczenia te odpowiadają warunkom, wymienionym w regulaminie dla nadzorów domowych, którego drukowane odpisy odpowiedzialni nadzorcy otrzymali. Na podstawie spostrzeżeń umieszczonych przez opiekunów klas w wykazach stancyjnych, a także uwag udzielonych przez innych członków grona, Komisja stancyjna udziela pozwolenia na utrzymywanie uczniów, albo takiego pozwolenia odmawia i stosownie do tego ogłasza wykazy osób uprawnionych.

Bursa gimnazjalna im. Adama Mickiewicza, własność T-wa Bursy gimnaz. w Bochni, utrzymywała 50 wychowanków ze wszystkich klas pod opieką ks. Andrzeja Bogacza, prefekta Bursy, któremu w razie potrzeby służył pomocą prof. Galas i naucz. Jelonek. Celem Bursy jest wychowanie młodzieży gimnazjalnej w duchu katolickim i narodowym, oraz w miarę możliwości danie taniego utrzymania uboższym uczniom. Na utrzymanie Bursy oprócz miesięcznej opłaty ks. Prefekta i wychowanków składają datki członkowie T-wa, Przyjaciele i Dobrodzieje Bursy, a najwięcej P. T. Duchowieństwo, składając na ten cel ofiary od siebie i swoich parafjan. Bezpłatne utrzymanie dawała Bursa dwom uczniom, za darmo obiady również dwom biednym uczniom. Osobne roczne sprawozdanie, drukowane nakładem Tow. Bursy, daje dokładny obraz działalności T-wa i jego Zarządu na polu opieki i wychowania młodzieży gimnazjalnej.

Pomoc koleżeńska uczniów po zarządem profesorów: ks. Bogacza, Nowaka, Tyczki i Urbanka. Ogólny dochód (ofiary: p. Dr. Fr. Klimka, adwokata w Bochni 200 zł; ks. Superjora J. Pachuckiego T. J. z Krakowa 20 zł; ks. Fr. Flasińskiego, katechety w Libiążu 50 zł; składki uczniów 400— zł) wynosił 774-10 zł; rozchód 581-50 zł. (zapomogi dla ubogich uczniów na ubranie i obuwie; leczenie ucznia kl. VIIIa — 205 zł; leczenie uczennicy kl. VIIb — 200 zł.). Pozostaje na rok 1930/31 kwota 192-60 zł. Ofiarowane przez Towarzystwo Pań św. Wincentego à Paulo, przez niektórych uczniów — za zezwoleniem ich rodziców — i przez ks. Bogacza w naturze części ubrań i obuwie rozdano biednym uczniom. Wszystkim Ofiarodawcom i Dobrodziejom Zarząd Pomocy koleżeńskiej składa gorące „Bóg zapłać“.

W ub. roku szkolnym młodzież podała myśl, by jako „Żywy pomnik“ dziesięciolecia odzyskania niepodległości urządzić

corocznie kolonję leczniczą dla ubogich uczniów. Myśl tę młodzieży, przyjętą przez Radę Pedagogiczną wprowadzono w czyn już w czasie ubiegłych wakacyj po zebraniu odpowiednich funduszków. Pierwszą kolonję leczniczą urządzono dla 30 uczniów pod opieką naucz. E. Słuszkiewiczówny w Krościenku nad Dunajcem.

Wykazany w sprawozdaniu, drukowanem za rok 1928/29 dochód 2294·53 zł zmienił się jak następuje: Po 30 czerwca 1929 wpłynęły jeszcze datki od uczniów i % od kapitału w kwocie 73·59 zł, datek 471 zł (przy wpisach na rok 1929/30 po 1 zł od ucznia), uczestnicy kolonji złożyli 820 zł — łączna kwota 3659·12 zł. Wydatki na kolonję urządzoną podczas wakacyj 1929 w Krościenku wyniosły 2281·39 zł; pozostałość na rok 1929/30 — 1377·73 zł. Fundusz ten powiększył się w b. r. szk. do kwoty 1764 zł (składki uczniów 265·20, procenta 26 07, uczestnicy zeszłorocznej kolonji 95 zł). Nadto lekarz szkolny, Dr. Wł. Krupa pobory swoje za miesiąc lipiec przeznaczył na opłatę kosztów pobytu na kolonji 2 biednych uczniów.

Podczas nadchodzących wakacyj urządza Zakład kolonję wypoczynkową nad morzem polskim w Chłapowie pod opieką naucz. Słuszkiewiczówny.

Rozpoczęte przed 3 laty wydawanie ciepłych śniadań dla biednej młodzieży kontynuowano w dalszym ciągu przez cały rok szkolny. Korzystało ze śniadań 24 uczniów bezpłatnie, 1 za zwrotem kosztów. Wydatki na ten cel w kwocie 447·98 zł pokryły dobrowolne datki niektórych członków grona. Wydawaniem śniadań zajmowały się w czasie wielkiej paury naucz. Słuszkiewiczówna i Tryszczyłówna.

Do zakładu uczęszcza 118 uczniów nie mieszkających w Bochni, z których dojeżdża koleją codziennie od strony Rzezawy 28, od strony Kłaja 11; reszta w liczbie 79 dochodzi codziennie z różnych okolic Bochni, 2 zaś dojeżdża końmi. Nadzór nad uczniami dojeżdżającymi od strony Rzezawy powierzyła Rada Ped. 2 starszym, godnym zaufania uczniom, a Dykcja wyznaczyła im jedną salę w zakładzie, jako poczekalnię przed nauką i po nauce do odjazdu pociągu.

Fundusz na budowę kościoła szkolnego.

Z końcem roku 1928/29 wynosił fundusz . . .	29478 04	Zł.
Datki uczniów przy wpisach na rok 1929/30 . . .	1162—	„
Maturzyści z r. 1900 przy sposobności zjazdu . . .	157 11	„
„ z r. 1905	50—	„
„ z r. 1895	50—	„
Uczniowie szkoły im. Jachowicza za pośrednictwem naucz. WP. Kazimiery Pietrzykowskiej	42 58	„
Przew. Ks. Bączewski Stanisław	12 83	„
„ „ Flasiński Franciszek z Libiąża	50—	„
„ „ Góra Jan z Paleśnicy	20—	„
WP. Dyczkowski Dominik	20—	„
„ Dr. Maiss Ferdynand	20—	„
„ Martynowska Bogusława	10—	„
„ Michałowska Matylda	10—	„
„ Sawczukowa Elżbieta	10—	„
„ Inż. Świerczyński Bolesław	22—	„
„ Inż. Tryszczyłówna Janina	10—	„
„ Tyczka Franciszek	20—	„
„ N. N. za pośrednictwem Przew. Ks. Bogacza	100—	„
„ N. N. „ „ WP. dra Krupy Wład.	72 05	„
„ N. N. „ „ Dyrekcji zakładu	600—	„
Datki drobniejsze (WWPP.: Del. Bystrzonowski S. 5, Han R. 8 30, Kutschera J. 5, Münnich J. 2, Płach- ciński J. 5, Sieprawski A. 3, Tabor M. 5, Rusin W. nieodebraną przez ucznia resztę z wycieczki poznajskiej 7 16, datki drobne uczniów 10 50)	50 96	„
T. S. L. za wyświetlanie obrazów podczas 4 odczytów	40—	„
Składki w kościele w dniu 3 września i 13 listopada	163 10	„
Dochód z wieczorku ku czci św. Stanisława Kostki	220 81	„
„ z Jasełek (wraz z ofiarowaną przez Magistrat opłatą od widowisk)	1271 85	„
„ z odczytu WP. E. Słuszkiewiczówny	26—	„
Dochody różne Dyrekcji (teatr, druki, lampa kwar- cowa).	230 90	„
Za sprzedane kupony dolarówek	86 58	„
Procenta od kapitału	1863 16	„
Razem na rok 1930/31	35869 97	zł.

Prócz tego posiada fundusz: w złocie 290 Koron austr.; w srebrze 120 Koron, 9 guldenów, 2¹/₂ rubla i 25 sztuk drobnych monet austr., niem. i rosyjskich; nadto dolarówkę, ofiarowaną przez uczniów kl. VIII w r. 1927/28.

Wszystkim wyżej wymienionym P. T. Ofiarodawcom składa Dyrekcja zakładu serdeczne podziękowanie.

Nekrolog.

Na progu życia odwołani zostali do wieczności
uczniowie:

Blumer Zdzisław z kl. VI — dnia 20 lipca 1929,
Stolarczyk Marjan z kl. VI — dnia 19 maja 1930.

Ich zgon przedwczesny okrył żałobą nie tylko rodziny,
ale i zakład. Profesorzy i uczniowie brali udział w ich
pogrzebach a cały zakład w żałobnych nabożeństwach.

Pokój Ich duszom!

VI. Statystyka uczniów z końcem roku sprawozdawczego.

(Cyfry dopisane u góry oznaczają prywatystów i prywatystki, u dołu — zwyczajne uczennice).

T y t u ł y	K l a s a												Razem				
	I		II		III		IV		V		VI			VII		VIII	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b		a	b	a	b
I. Liczba uczniów:																	
wpisanych na rok sprawozd.	41	25	57	37	35	42	42	32	34	30 ₄	34 ¹	36 ³ ₅	34 ³ ₇	36 ₄	34 ⁴	36 ₄	549 ⁸ ₂₄
ubyło w ciągu roku	—	3	3	3	2	6	2	3	3	4	1	—	2	—	—	1	33
przeszło na prywatystów	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
pozostało z końcem roku	41	22	54	34	33	36	40	29	31	26 ₄	33 ¹	36 ³ ₅	32 ³ ₇	35 ₄	34 ⁴	35 ₄	516 ⁸ ₂₄
II. Religja:																	
katolicka obrz. łacińskiego	40	22	50	32	31	33	40	29	31	26 ₄	29 ¹	32 ¹ ₄	31 ¹ ₇	34 ₄	32 ³ ₈	34 ₄	492 ¹ ₂₂
„ greckiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ ormiańskiego	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ewangelicka (augsb.)	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
„ (helw.)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
mojżeszowa	1	—	3	2	2	3	—	—	—	—	4	4 ² ₁	1 ²	1	—	—	22 ¹ ₂
inne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	41	22	54	34	33	36	40	29	31	26 ₄	33 ¹	36 ³ ₅	32 ³ ₇	35 ₄	34 ⁴	35 ₄	516 ⁸ ₂₄
III. Narodowość:																	
polska	40	22	51	32	31	33	40	29	31	26 ₄	29 ¹	32 ¹ ₄	31 ¹ ₇	34 ₄	33 ³ ₈	34 ₄	494 ¹ ₂₂
ruska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
żydowska	1	—	3	2	2	3	—	—	—	—	4	4 ² ₁	1 ²	1	—	—	22 ¹ ₂
inne	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	41	22	54	34	33	36	40	29	31	26 ₄	33 ¹	36 ³ ₅	32 ³ ₇	35 ₄	34 ⁴	35 ₄	516 ⁸ ₂₄

T y t u ł	K l a s s a												Razem				
	I		II		III		IV		V		VI			VII		VIII	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b		a	b	a	b
IV. Klasyfikacja:																	
ogólny postęp bardzo dobry	4	1	4	4	5	3	2	1	3 ₂	3	5 ₁	7	7 ₂	2 ₂	53		
„ „ dobry	19	4	14	5	10	7	12	7	4	8 ₂	6 ₃	11 ₃	17 ₁	13 ₂	145 ₁₁		
„ „ dostateczny	14	9	22	23	18	21	23	15	16	11	16	21 ₁	11 ₂	20	250 ₃		
„ „ niedostatecz,	4	8	14	2	—	5	3	5	9	4	6 ¹	4	3	—	67 ¹		
przeznaczeni do egz. uzupełn.	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	0 ₂	—	1 ₂		
nieklasyfikowani	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0 ³	—	0 ¹		
Razem	41	22	54	34	33	36	40	29	31	26 ₁	33 ¹	36 ₃	32 ₃	34 ₁	516 ₂₄		
V. Miejsce zamieszkania rodziców:																	
w siedzibie zakładu	22	8	27	20	21	18	16	16	9	10	13 ¹	16 ¹	8 ¹	18 ₁	240 ₂₂		
w powiecie, w którym jest zakład	18	14	21	13	8	16	23	10	19	14 ₁	20	17 ₁	21	14	242 ₂		
w innych powiatach Polski	—	—	6	1	4	2	1	3	3	2	—	3	3	2	33		
za granicą	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1		
Razem	41	22	54	34	33	36	40	29	31	26 ₁	33 ¹	36 ₃	32 ₃	34 ₁	516 ₂₄		

T y t u ł	K l a s a												Razem				
	I		II		III		IV		V		VI			VII		VIII	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b		a	b	a	b
IV. Zatrudnienie rodziców:																	
rolnicy-ziemiańskie (właśc. i dzierżawcy większych majątków)	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
rolnicy-właściciele (właściciele mniejszych obszar)	13	5	8	10	3	10	13	2	11	10	7	13	15	16	12	13	160
samodzielni przemysłowcy	1	—	2	1	1	2	3	2	—	—	1	—	0	0	2	5	11
„ rzemieślnicy	5	1	—	—	2	2	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	24
„ kupcy	1	—	1	1	2	1	—	—	2	—	—	2	1	1	0	—	12
pracownicy rolni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
„ przemysł i rękodz.	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	4	1	1	—	—	10
„ handlowi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
wolne zawody umysłowe (lekarze, adwokaci i t. p.)	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
wojskowi czynni	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
urzędnicy państwowi, samorządowi i prywatni	10	2	9	5	4	5	6	—	4	3	8	4	3	1	5	6	81
niżsi funkcjonariusze państw. samorząd. i prywatni	7	11	10	12	8	12	11	11	7	6	3	4	8	2	8	6	119
emeryci	1	1	3	1	1	1	4	—	6	6	3	3	2	10	5	4	57
właściciele nieruchomości miejskich	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	11
inne zawody	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3
sieroty zupełne	—	—	1	2	1	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	10
Razem	41	22	34	36	33	40	40	31	29	31	26	33	36	32	34	35	516

VII. Statystyka egzaminów dojrzałości odbytych w roku sprawozdawczym.

Egzamin dojrzałości złożyli:

w terminie wiosennym, w dniach od 19 do 24 maja 1930:

KLASA VIIIa.

Blumenfeldówna Regina, ur. 31 sierpnia 1912 we Lwowie, rel. mojż.

Fischerówna Wilhelmsbach Anna Emilja Józefa, ur. 27 czerwca 1912 w Bochni, rel. rzym.-kat.

Kotłowska Zofja, ur. 6 marca 1911 w Bochni, rel. rzym.-kat.

Lewkonowiczówna Helena Felicja, ur. 9 czerwca 1912 w Niepołomicach, rel. rzym.-kat.

Bawół Władysław, ur. 30 kwietnia 1911 we Wrzępi, rel. rzym.-kat.

Bielczyk Bolesław Włodzimierz, ur. 24 lipca 1909 w Bochni, rel. rz.-kat.

Derendal Stanisław Piotr, ur. 28 kwietnia 1907 w Bochni, rel. rz.-kat.

Dziedzic Wojciech, ur. 9 marca 1910 w Krzeczowie, rel. rzym.-kat.

Gańczyński Eugenjusz Antoni, ur. 31 grudnia 1909 w Bochni, rel. rzym.-kat.

Gnutek Walenty, ur. 15 lutego 1911 w Okulicach, rel. rzym.-kat.

Göttel Leopold Jan, ur. 24 stycznia 1911 w Bochni, rel. ewang.

Greiwer Salomon, ur. 5 czerwca 1912 w Bochni, rel. mojż.

Jawień Władysław, ur. 25 marca 1907 w Stradomce, rel. rzym.-kat.

Kubala Stanisław, ur. 1 paźdz. 1911 w Woli Dembińskiej, rel. rz.-kat.

Kudela Władysław Józef, ur. 30 marca 1909 w Bochni, rel. rz.-kat.

Kukła Jan, ur. 11 lipca 1908 w Łąckie Dolnej, rel. rzym.-kat.

Kut Mieczysław, ur. 4 lutego 1910 w Lgocie, rel. rzym.-kat.

Maksymowicz Jan Wojciech, ur. 31 marca w Podgórzu, rel. rz.-kat.

Małota Zbigniew Antoni, ur. 29 lipca 1910 w Kałuszu, rel. rzym.-kat.

Matyaszek Stanisław, ur. 23 kwietnia 1911 w Okulicach, rel. rz.-kat.

Miarka Feliks, ur. 14 listopada 1911 w Sędziszowicach, rel. rz.-kat.

Michałowski Stanisław Jan, ur. 25 sierpnia 1911 w Szczepanowie, rel. rzym.-kat.

Migdał Adam Marjan Stanisław, ur. 15 stycznia 1912 w Dębicy, rel. rzym.-kat.

Norek Antoni Feliks, ur. 12 czerwca 1910 w Bochni, rel. rzym.-kat.

Nowak Piotr Alfons, ur. 7 czerwca 1911 w Kamionnej, rel. rz.-kat.

Nowak Stanisław Marcin Herman, ur. 17 lipca 1912 w Brzesku, rel. rzym.-kat.

Olejak Marjan, ur. 2 lutego 1911 w Chicago, rel. rzym.-kat.

Para Tadeusz, ur. 26 października 1912 w Bochni, rel. rzym.-kat.

- Porwisz Edward, ur. 11 października 1912 w Bochni, rel. rzym.-kat.
Przybyś Kazimierz Wojciech, ur. 1 października 1912 w Jodłówce,
rel. rzym.-kat.
Ptaśnik Franciszek Adam, ur. 5 paźdz. 1911 w Mikluszowicach,
rel. rzym.-kat.
Serwin Mieczysław Wojciech, ur. 1 stycznia 1912 w Bochni,
rel. rzym.-kat.
Styczeń Piotr, ur. 18 maja 1911 w Drwini, rel. rzym.-kat.
Świderski Adolf Bolesław Jerzy, ur. 7 stycznia 1912 we Lwowie,
rel. rzym.-kat.
Świętek Antoni, ur. 9 lipca 1909 w Nieszkowicach małych,
rel. rzym.-kat.
Urbanek Włodzimierz Józef Franciszek, ur. 20 listopada 1912,
w Bochni, rel. rzym.-kat.
Wilczyński Stanisław Tomasz Józef, ur. 2 marca 1913 w Krakowie,
rel. rzym.-kat.
Woźniacki Mieczysław Aleksy, ur. 17 lipca 1911 w Bilczu Żółtem,
rel. rzym.-kat.

KLASA VIIIb.

- Friedówna Alina Stefanja, ur. 26 kwietnia 1913 w Łanczynie, rel.
rzym.-kat.
Pniakówna Marja Janina, ur. 20 kwietnia 1912 w Bochni, rel. rzym.-kat.
Popielakówna Janina Otylja, ur. 18 listopada 1909 w Bochni,
rel. rzym.-kat.
Sarnówna Marja Adela Józefa, ur. 10 lutego 1911 w Bochni,
rel. rzym.-kat.
Bieniek Józef, ur. 2 lutego 1911 w Bratucicach, rel. rzym.-kat.
Buczek Mieczysław, ur. 7 paźdz. 1909 w Szarowie, rel. rzym.-kat.
Bujak Stefan, ur. 6 maja 1910 w Lubomierzu, rel. rzym.-kat.
Chmieliński Zenon Mieczysław, ur. 1 czerwca 1909 w Lacku, rel. rz.-kat.
Cichowski Jan, ur. 12 sierpnia 1907 w Pobęczynie, rel. rzym.-kat.
Czech Michał Jan, ur. 5 sierpnia 1909 w Bochni, rel. rzym.-kat.
Czyżewicz Michał Tadeusz Stefan, ur. 10 czerwca 1909 w Grobli,
rel. rzym.-kat.
Drabik Juljan Jan, ur. 25 paźdz. 1910 w Woli Duchackiej, rel. rz.-kat.
Dragan Jerzy Michał, ur. 11 lutego 1910 w Bochni, rel. rzym.-kat.
Dreścik Antoni Franciszek, ur. 2 października 1907 w Chodonicach,
rel. rzym.-kat.
Elsner Chaim, ur. 24 sierpnia 1911 w Niegowici, rel. mojż.
Gawłowicz Stanisław Józef, ur. 1 maja 1909 w Leszczynie, rel. rz.-kat.

Golarz Józef Błażej, ur. 7 marca 1909 w Targowisku, rel. rz.-kat.
Ignacyk Józef Władysław, ur. 21 grudnia 1907 w Krzyżanowicach,
rel. rzym.-kat.

Kaczorowski Zbigniew Michał, ur. 23 września 1910 w Stanisławo-
wie, rel. rzym.-kat.

Kuszlik Jan Adolf Witold, ur. 9 listopada 1910 w Bochni, rel. rz.-kat.
Matusiak Kazimierz Stanisław, ur. 18 września 1911 w Wojniczu,
rel. rzym.-kat.

Muskafa Antoni, ur. 26 lutego 1909 w Krzeczowie, rel. rzym.-kat.
Obtułowicz Zdzisław Zbigniew, ur. 24 listopada 1907 w Krakowie,
rel. rzym.-kat.

Pagacz Kazimierz Wiesław, ur. 4 września 1912 w Leszczynie,
rel. rzym.-kat.

Pietrzykowski Stanisław Marjan, ur. 22 paźdz. 1910 w Szczakowej,
rel. rzym.-kat.

Romanowski Julian, ur. 6 stycznia 1912 w Bochni, rel. rzym.-kat.

Ryncarz Karol Jan, ur. 5 stycznia 1909 w Bochni, rel. rzym.-kat.

Seruga Józef, ur. 20 lutego 1909 w Łapczycy, rel. rzym.-kat.

Słonczyński Józef Jan, ur. 17 kwietnia 1908 w Bochni, rel. rzym.-kat.

Smrokowski Władysław, ur. 22 marca 1909 w Huczku, rel. rzym.-kat.

Ślusarz Walenty, ur. 10 lutego 1911 w Bratucicach, rel. rzym.-kat.

Tabor Mieczysław Leon Stanisław, ur. 25 grudnia 1910 w Bochni,
rel. rzym.-kat.

Tara Julian Andrzej, ur. 29 grudnia 1910 w Podgórzu, rel. rzym.-kat.

Trojak Jan, ur. 5 czerwca 1908 w Brzeźnicy, rel. rzym.-kat.

Węgrzyn Antoni Alojzy, ur. 11 czerwca 1908 w Pobręczynie, rel. rz.-kat.

Wójcik Stanisław Marjan, ur. 1 kwietnia 1912 w Bochni, rel. rz.-kat.

Wyrwa Karol Ferdynand, 24 grudnia 1909 w Sobolowie, rel.
rzym.-kat.

Reprobowano 2 uczniów.

Egzamin uczniów z oddziału A odbył się pod przewodnictwem
dyrektora zakładu, z oddziału B pod przewodnictwem wizytatora
O. S. K. JWP. Stanisława Wrzoska.

Tematy wypracowań piśmiennych:

- a) z jęz. polskiego: 1) Jan z Czarnolasu. Przemówienie na ze-
braniu młodzieży.
2) Rozwinąć słowa Żeromskiego z Międzymorza: „Przy-
chodzimy na to jałowe wybrzeże z cudownego losów
użyczenia, na skutek przedziwnej zapłaty, ażeby zeń
uczynić naszej wolności skarb bez ceny“.

3) Sienkiewicz a Matejko jako malarze przeszłości narodowej.

b) z historii: 1) Bolesław Chrobry i Kazimierz Wielki, jako twórcy mocarstwowej Polski.

2) Wykazać doniosłość położenia geograficznego w dziejach Polski.

3) Nowożytny ruch kolonizacyjny, jego przyczyny oraz znaczenie kolonij dla państwa.

c) z jęz. łacińskiego: Sprawozdanie posła w Kartaginie po bitwie pod Kannami.

d) z matematyki: 1) W czasie konkursów hippicznych rozdzielono pewną ilość nagród w sumie 3630 zł. Pierwsza nagroda wynosiła 2430 zł, każda następna była pewną, tą samą częścią poprzedzającej, a ostatnia wynosiła 30 zł. Ile było nagród i jakiej wielkości?

2) W odległości 19,3 m od pionowego przekroju osiowego wieży stoi widz i widzi osadzoną na jej szczycie kulę pod kątem wzniesienia $63^{\circ}20'$. Ile wynosi powierzchnia tej kuli, jeżeli jej kąt widzenia wynosi $2^{\circ}30'$?

VIII. Wykaz uczniów i uczennic w roku sprawozdawczym.

- Uczniowie z postępowaniem ogólnym bardzo dobrym oznaczeni odmiennym drukiem.
„ „ „ „ dobrym i dostatecznym wymienieni pod a;
(umieszczony obok nazwiska w nawiasie przedmiot
oznacza postępowanie niedostateczne z tego przedmiotu).
„ nieklasyfikowani wymienieni pod b.
„ przeznaczeni do egzaminu uzupełn. wymienieni pod c.
„ z postępowaniem ogólnym niedostatecznym wymienieni pod d.

KLASA Ia (41).

a. Asboth Zygmunt	Mleczek Władysław
Banach Władysław	Mostek Władysław (pol.)
Brzegowy Feliks	Pagacz Józef
Bursztyn Kazimierz	Pankiewicz Adam
Cabała Tadeusz	Podołowski Franciszek (niem.)
Cybura Władysław	Romański Leszek
Derendał Andrzej	Samek Feliks (hist.)
Fajner Józef Chaim	Sowieński Kazimierz
Hojarski Włodzimierz	Sroka Tadeusz
Ignacyk Józef (geogr.)	Stokłosa Lesław
Janicha Władysław	Więcek Jan (pol.)
Kaim Piotr	Wroniewicz Łucjan
Kasprzyk Franciszek	Zdebski Julian
Klimek Bronisław	Zielonka Kazimierz
Kossowski Tadeusz (mat.)	Zygiel Stefan
Kościółek Jan	Żyła Adam
Kowalski Tadeusz (niem.)	d. Konaszewski Stefan
Kusto Władysław	Maliszczak Stanisław
Marszałski Czesław	Pieprzyk Tadeusz
Mączka Bolesław	Puchała Tadeusz
Mistat Stefan	

KLASA Ib (25).

a. Daniec Franciszek	Komasa Władysław
Gajewski Tadeusz	Lewicki Marjan (pol.)
Gondek Tadeusz (niem.)	Leżanka Władysław (pol.)
Hołota Karol	Mach Władysław
Kawalerczyk Aleksander (pol.)	Majewski Zbigniew

Marszałek Henryk (pol.)	Dobranowski Wiktor
Michalik Kazimierz (pol.)	Dyląg Jan
Pajdak Marjan	Dyląg Stefan
Przepiórka Józef	Longa Bronisław
b. Dąbrowski Tadeusz (wyst. 30/1)	Puzia Wincenty
Nalepka Adam (wyst. 7/1)	Spieszny Michał
Ostruszka Edward (wyst. 29 IV)	Wojtoń Wojciech
d. Biłos Bolesław	

KLASA II (57).

a. Benesz Andrzej	Stanek Stanisław (pol.)
Chorąży Edward	Staińczewski Władysław (hist.)
Cierniak Stanisław (mat.)	Stiel Henryk
Cieśla Józef	Tesch Kazimierz (niem.)
Fabiański Stanisław	Waśniowski Franciszek
Freudenheim Jerzy	Wieciech Józef
Gajowski Tadeusz (pol.)	Wójcik Stefan (pol.)
Greniuch Feliks	Wszółek Tadeusz (niem.)
Grzywacz Karol	Wyrwa Adolf
Gut Władysław (hist.)	Zwetschkenstiel Hugo (pol.)
Gwóźdź Stanisław (mat.)	Żyła Władysław
Jaworski Jacek (geogr.)	b. Brzegowy Wład. (wyst. 30/IV)
Kaim Fryderyk (mat.)	Mitera Adolf (wyst. 30/1)
Kępa Bronisław	Rojkowski Józef (wyst. 7/1)
Kołdras Józef (pol.)	d. Biernat Franciszek
Kowalski Stefan (pol.)	Chmieliński Zbigniew
Kułaga Władysław (mat.)	Głód Fryderyk
Lewicki Zygmunt (pol.)	Jagiełka Ludwik
Lichtig Teodor	Kociołek Tadeusz
Liszka Stanisław	Krawiec Stefan
Pałkowski Antoni (niem.)	Nosalski Bolesław
Piro Mieczysław	Paciorek Zbigniew
Płaczek Jan (pol.)	Pazdan Stanisław
Podgórzec Włodzimierz (pol.)	Rychter Bolesław
Prokop Jerzy	Szott Tadeusz
Przybyłowicz Stanisław	Tara Jan
Rogóż Marjan	Wyrwa Leon
Sadulski Edward	Twardowski Jerzy
Sobol Stefan	

KLASA IIIa (37).

a. Aftergut Chaim	Piekło Mieczysław
Bajda Henryk	Pilarz Tadeusz
Derendał Tomasz	Piotrowicz Stefan (niem.)
Gottlieb Samuel	Piotrowski Wiktor
Gurbiel Józef	Ryncarz Antoni
Hubczenko Czesław (hist.)	Ryncarz Tadeusz (geogr.)
Klasa Mieczysław	Słowik Jan (pol.)
Kołodras Aleksander (niem.)	Stabrawa Leopold
Kruczek Marjan	Stokłosa Mieczysław
Kurczak Stanisław	Turakiewicz Andrzej
Kwaśniewski Zdzisław	Wojas Kazimierz
Lech Jan	Zachara Kazimierz
Malinowski Aleksander	Zajac Walenty (niem.)
Mięso Jan	b. Błąkała Mieczysł. (wyst. 1/XII)
Olszewski Stefan	Chybiński Edward (wyst. 3/X)
Padykuła Karol	Matusiak Tadeusz (w. 21 IX)
Pajdak Eugenjusz	d. Bajda Jan
Palczewski Jan	Mazgaj Mieczysław
Paschek Franciszek	

KLASA IIIb (35).

a. Aleksandrowicz Jerzy	Migdał Edward
Biernat Michał (niem.)	Mról Józef
Blajda Czesław	Nowak Władysław
Czerwiec Stanisław	Pakosz Władysław
Dobesz Jan	Pankiewicz Tadeusz (niem.)
Dziekan Józef	Piątkowski Leon (niem.)
Dzielski Wiesław	Piech Roman
Feniger Józef	Sattler Kalman (mat.)
Florczyk Tadeusz	Skoczeń Michał
Godłowski Leszek	Strzałka Józef
Jonak Wilhelm	Szljajber Marjan
Kauer Kazimierz	Turek Waclaw
Kornaś Bolesław	Werner Antoni
Kowalczuk Tadeusz	Wolanin Stanisław (mat.)
Kruk Władysław	Zięba Bolesław (mat.)
Kutschera Jan	b. Jaskierski Stanisł. (wyst. 30, IV)
Majdański Kazimierz	Lichtenstein Adam (wyst. 30/X)
Majewski Józef	

KLASA IVa (42).

a. Bogusz Jan (niem.)	Pudelski Józef
Bryg Włodzimierz (mat.)	Ryncarz Józef
Brzeg Władysław (mat.)	Stawiarski Adam (niem.)
Dobranowski Józef	Stępniewski Edward
Drabik Tadeusz	Stiel Józef
Gawłowicz Wojciech (mat.)	Stolarczyk Adam
Greiwer Jechęskiel (mat.)	Świgost Franciszek
Gut Jan (mat.)	Targownik Kalman
Janotka Henryk	Trepa Andrzej (mat.)
Kozik Leszek	Zieliński Franciszek
Krajewski Czesław (mat.)	b. Bajda Franciszek (wyst. 30/IV)
Kuciel Stanisław	Groblicki Franc. (wyst. 8/XII)
Łacny Jan	Jaszczyński Czesław (w. 30/IV)
Majcherczyk Adam (mat.)	Nehrebecki Wład. (wyst. 30/IV)
Moroński Antoni (niem.)	Przeworski Antoni (wyst. 10 X)
Niedziela Karol (niem.)	Świerczyński Zdzisław (w. 31 I)
Obora Józef (niem.)	d. Międzik Józef
Piech Bolesław	Olszewski Franciszek
Piotrowski Ludwik	Róg Józef
Piszczyk Marjan (niem.)	Skorupa Włodzimierz
Popiołek Stefan (niem.)	Słodki Władysław

KLASA IVb (42).

a. Bajda Wojciech	Leśniowski Piotr (pol.)
Chominiec Kazimierz	Majcher Kazimierz
Czesak Franciszek (łac.)	Malaga Jan
Czuma Józef	Migdał Julian (mat.)
Drzymuchowski Wład. (mat.)	Puzia Józef (łac.)
Dyczkowski Włodzimierz	Reinoch Adolf
Frączek Emil	Robak Robert (łac.)
Furmański Stanisław	Romanowski Franciszek
Kica Stanisław	Rychter Mieczysław (mat.)
Kociołek Karol (łac.)	Seruga Emil
Kolawiński Mieczysław (pol.)	Sobol Włodzimierz (mat.)
Komasa Michał	Stabrawa Ludwik
Kruczek Jan	Stecki Stefan (mat.)
Kufta Jan	Stroński Piotr
Kukła Marjan	Szlajber Kazimierz

Szwed Leon	Żurek Stanisław
Truś Władysław (mat.)	b. Cag Kazimierz (wyst. 15/III)
Turlej Józef (pol.)	Więclaw Adam (wyst. 30/IV)
Windisch Józef (mat.)	d. Kasprzyk Walerjan
Zięba Franciszek	Kwiatkowski Zbigniew
Żurek Jan	Wojtoń Franciszek

KLASA Va (32).

a. Bachler Antoni	Szewczyk Antoni (mat.)
Gaik Tadeusz (mat.)	Szewczyk Władysław
Gurbiel Wilhelm	Szlamka Mieczysław
Janotka Jerzy	Szwab Heuryk (mat.)
Kaim Stanisław	Tomaszek Józef
Łyszczarz Stefan (łac.)	Turczyniak Jan
Pawełek Marjan	Wojczyński Julian
Piec Władysław	Żyła Kazimierz
Roman Antoni (pol.)	b. Mróz Franciszek (wyst. 30 IV)
Rydz Adam	Poppek Tadeusz (wyst. 30/IV)
Sawczuk Emil	Traczewski Stanisław (w. 20 III)
Schwarz Franciszek (niem.)	d. Cierniak Tadeusz
Serafin Józef (geogr.)	Dreścik Władysław
Strohschneider Tadeusz (mat.)	Jagielka Władysław
Styczeń Jan (niem.)	Orzeł Stefan
Szeliga Kazimierz	Tabor Eugenjusz

KLASA Vb (34).

a. Batko Józef (niem.)	Piwowarczyk Józef (niem.)
Budacz Kazimierz (łac.)	Pukło Aleksander (niem.)
Dziduszko Stefan (niem.)	Rafalski Augustyn
Górski Jan	Rębilas Stefan
Kępa Henryk	Sora Jan (hist.)
Klęk Tadeusz (niem.)	Stańdo Ludwik
Krawczyk Andrzej	Stochel Józef
Krawczyk Michał (niem.)	Włodek Roman
Kusionowicz Mieczysław (łac.)	b. Dziurzycki Zbyszko (wyst. 30 I)
Kwapniewski Jerzy	Kowalik Jan (wyst. 30/I)
Łącki Zdzisław (niem.)	Michniowski Czesław (w. 30/IV)
Mączka Tadeusz (łac.)	c. Wilk Jan
Peterson Stanisław (niem.)	d. Kozłowski Leon

Kozub Henryk
Kuszlik Jerzy
Mączka Stanisław
Mikulski Fryderyk

Olszowy Mieczysław
Porębski Zbigniew
Sowieński Bolesław
Węgrzynek Andrzej

KLASA VIa (34).

a. **Cierniak Jan**

Frączek Józef
Gregorowicz Kazimierz (łac.)
Grzesik Władysław
Huminiłowicz Władysław (łac.)
Inwałd Józef (niem.)

Janotka Mieczysław

Kądziała Teofil
Kicia Zbigniew
Kita Władysław

Kucówna Antonina

Kutschera Zbigniew

Mach Henryk

Malaga Stanisław
Mitera Marjan
Mucha Waclaw (łac.)

Pachutówna Marja

Rosiek Mieczysław
Rusinówna Wanda
Setner Henryk
Seweryn Jan
Szklarzewicz Zygmunt
Tabor Mieczysław
Wilczyńska Marja
Winiarski Adam
Wnęk Stanisław

b. Florczyk Józef (wyst. 15/IV)
Kowalczyk Leon (wyst. 15/III)
Nowotarski Stanisław (w. 30/IV)
Stolarczyk Marjan (wyst. 13/III)

d. **Bartnik Mieczysław**

Duda Tadeusz
Kułaga Juljan
Piotrowski Michał

KLASA VIb (35).

a. **Białek Włodzimierz (mat.)**

Czuma Ludwik
Gacek Włodzimierz (fiz.)
Gajec Marjan (łac.)
Gałka Władysław
Gutfreund Kalman
Jakubowicz Szymon (mat.)
Kaczmarczyk Franciszek
Kaczmarczyk Władysław.
Karpf Tadeusz (fiz.)
Kornaś Feliks (fiz.)
Kulas Karol
Kunze Józef
Kwapniewski Jan

Lech Tadeusz
Migdał Ludwik
Nabielec Marjan
Pagacz Bolesław
Plebańczyk Stanisław
Płachciński Jan
Przyborowski Jan
Resenbaum Norbert
Stal Franciszek (mat.)
Stal Józef
Walosek Władysław
Więckowski Michał
Wolf Dawid

b. Siarzewski Bolesław (w. 20/III)

d. Drożdżik Wacław	Śliwa Adam
Kwiatkowski Władysław	Zawadzki Władysław
Lewicki Adam	Kamionka Stefan (pryw.)
Stabrawa Władysław	

KLASA VIIa (44).

a. Berglasówna Ernestyna (pryw.)	Oleś Edward
Broszkiewicz Michał (łac.)	Osika Józef
Cabak Franciszek (mat.)	Piećko Edward
Chmielińska Irena	Przybyś Mieczysław (pol.)
Dzielska Ludmiła	Pudelska Zofja
Geratowski Jan (pryw.)	Reinoch Adam
Göttinger Stanisław	Rudnik Józef (mat.)
Hojarski Czesław (łac.)	Ryba Jan
Jakober Jozua	Słonina Franciszek
Janik Adam	Sternówna Sara (pryw.)
Jarosz Jan	Stillman Naftali
Jaworski Władysław	Szewczyk Edward (pol.)
Kaczmarczyk Jan (pol.)	Szydłowski Edward (niem.)
Kołdras Juljan	Ślęczek Eugenjusz (mat.)
Landfischówna Halina	Urban Jan (mat.)
Leśniak Stanisław	Wanderer Natan (pol.)
Lohn Zbigniew	Wojtowiczówna Zofja
Magiera Władysław (pol.)	Zegiel Ferdynand
Maibruch Józef (łac.)	d. Czachor Józef
Mączka Leon	Klimek Mieczysław
Mendrych Franciszek (pol.)	Warchoł Stanisław
Norek Wojciech	Zięba Michał

KLASA VIIb (44).

a. Albińska Marja	Kłósek Józef (niem.)
Bigaj Stanisław (mat.)	Kłósek Stanisław
Bujak Jan	Koczanowski Jan
Czubek Edward	Kucharczyk Karol
Dreścik Bolesław	Machnicki Stanisław
Fabiański Bogusław	Madej Stanisław
Fiołek Władysław	Małkówna Emilja (fiz.)
Hein Kazimierz	Mazurek Jan (niem.)
Kita Marjan	Pilch Feliks

Popielakówna Wanda
Przybyłowiczówna Krystyna
Raab Leon
Sapiński Stanisław (pol.)
Stonecki Alfred (niem.)
Słowik Marjan
Steczyszyn Michał (pol.)
Szewczyk Marjan
Szlamkówna Janina
Szostak Teofil
Świątek Rafał
Świątek Teofil
Trzupek Robert

Utrata Emil (mat.)
Zawadzki Zbigniew
Zdebski Antoni
b. Blum Artur (wyst. 31/I)
Łucyków Adam (wyst. 8/V)
c. Frühmanówna Amalja (pryw.)
Grünbaumówna Zofja (pryw.)
Korpałówna Marja
Nowak Józef (pryw.)
Pancerzówna Marja
d. Dzięgiel Michał
Pawełek Wojciech
Płachno Kazimierz

KLASA VIIIa (39).

a. Bawół Władysław
Bielczyk Bolesław
Blumenfeldówna Regina
Derendał Stanisław
Dziedzic Wojciech
Fischerówna Anna
Gałczyński Eugenjusz
Gnutek Walenty
Göttel Leopold
Greiwer Salomon
Jawień Władysław
Kotłowska Zofja
Kubała Stanisław
Kudela Władysław
Kukła Jan
Kut Mieczysław
Lewkonowiczówna Helena
Maksymowicz Jan
Małota Zbigniew
Matyaszek Stanisław

Miarka Feliks
Michałowski Stanisław
Migdał Adam
Norek Antoni
Nowak Piotr
Nowak Stanisław
Olejak Marjan
Para Tadeusz
Porwiesz Edward
Przybyś Kazimierz
Ptaśnik Franciszek
Serwin Mieczysław
Styczeń Piotr (fiz.)
Świdorski Adolf
Świątek Antoni
Urbanek Włodzimierz
Wilczyński Stanisław
Woźniacki Mieczysław
b. Steczowicz Edward (pryw.)

KLASA VIIIb (40).

a. **Bieniek Józef**
Buczek Mieczysław (fiz.)
Bujak Stefan

Chmieleński Zenon
Cichowski Jan
Czech Michał

Czyżewicz Michał
Drabik Juljan
Dragan Jerzy
Dreścik Antoni
Elsner Chaim
Friedówna Alina
Gawłowicz Stanisław
Golarz Józef (fiz.)
Ignacyk Józef
Kaczorowski Zbigniew
Kuszlik Jan
Matusiak Kazimierz
Muskala Antoni
Obtułowicz Zdzisław
Pagacz Kazimierz
Pietrzykowski Stanisław
Pniakówna Marja

Popielakówna Janina
Pyłtosz Jerzy
Romanowski Juljan
Ryncarz Karol
Sarnówna Marja
Seruga Józef
Słonczyński Józef
Smrokowski Władysław
Szwab Eugenjusz
Ślusarz Walenty
Tabor Mieczysław
Tara Juljan
Trojak Jan
Węgrzyn Antoni
Wójcik Stanisław
Wyrwa Karol
b. Kuchno Antoni (wyst. 20 X)

IX. Kronika zakładu.

O wszystkich wydarzeniach z b. r. szk. wiadomości zawarte są w rozdziale IV. i V.

X. Informacje na rok 1930/31.

Wpisy uczniów na rok szk. 1930/31 odbędą się w dniu 29 czerwca od godz. 9 rano. Zgłoszenia do wpisów po wakacjach uwzględni Dyrekcja tylko w nadzwyczajnych wypadkach, o ile będą wolne miejsca w zakładzie.

Przy wpisie **uczniów nowo wstępujących do zakładu** należy przedłożyć: metrykę urodzenia, świadectwa szkolne jakie kandydat posiada, świadectwo tożsamości osoby z fotografią, o ile Dyrekcja zażąda, świadectwo moralności ucznia powyżej lat 14, świadectwo powtórnego szczepienia ospy, kartę wpisową na druku szkolnym.

Uczniowie tutejszego zakładu mają przy wpisie przedłożyć świadectwo roczne z ubiegłego roku szkolnego oraz kartę wpisową.

Egzamin wstępny do kl. I odbędzie się tylko przed wakacjami dnia 30 czerwca od godziny 8 rano.

Egzamina wstępne do kl. II—VIII odbędą się 20, 21 i 22 czerwca od godziny 8 rano; na początku roku szkolnego może Dyrekcja przypuścić do egzaminu wstępnego tylko z ważnych powodów, n. p. stwierdzonej urzędowym świadectwem choroby.

Egzamin wstępny obejmuje wszystkie przedmioty nauczane w klasach poprzednich. Ważne świadectwa uzyskane dawniej z klas niższych, mogą być uwzględnione w całości lub części wedle opinii Komisji egzaminacyjnej. Jeżeli uczeń przechodzi z zakładu innego typu, składa egzamin uzupełniający z przedmiotów nie uczonych w szkole, z której uczeń się przenosi. Uczniów szkół prywatnych z prawem publiczności lit. b), a uczniów szkół państwowych i prywatnych z prawem publiczności lit. a), zgłaszających się do szkoły po dłuższej niż rocznej przerwie w uczęszczaniu do szkoły, należy poddawać egzaminowi wstępnemu.

Egzamina uzupełniające odbędą się dnia 1 września.

Wiek uczniów. Do klasy pierwszej szkół średnich ogólnie kształcących państwowych i prywatnych przyjmować się będzie młodzież, która w danym roku kalendarzowym kończy lat $9\frac{1}{2}$, a nie przekroczy lat 12, do klas wyższych odpowiednio starszą. W razie wolnych miejsc i w przypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, mogą być przyjmowani przez Radę Pedagogiczną do każdej klasy uczniowie o dwa lata starsi.

Nadzór domowy uczniów. Uczniom wolno mieszkać w domu, w którym odpowiedzialny nadzór stosuje się ściśle do regulaminu, obowiązującego osoby, utrzymujące uczniów na stacji. Jeżeli odpowiedzialny nadzór nie wypełniałby swych obowiązków, a jego mieszkanie nie odpowiadałoby względem zdrowotnym, Dyrekcja zażąda od rodziców lub opiekuna ucznia, aby go bezzwłocznie pod innym dozorem umieścili; w przeciwnym razie wzbroń uczniowi dalszego uczęszczania do szkoły.

Nadzór domowy, rodzice i opiekunowie uczniów winni informować się o zachowaniu i postępach uczniów w ciągu roku na konferencjach wywiadowczych w terminach, które będą ogłoszone przez Dyrekcję.

Rok szkolny 1930/31 rozpocznie się dnia 2 września uroczystym nabożeństwem.

WYKAZ KSIĄŻEK NA ROK SZKOLNY 1930/31.

I kl. Ks. Szydelski-Thullie, Dzieje Objawienia Bożego w Starym Testamencie. — Reiter, Czytania polskie t. I. Wyd. 14. — Szober, Gramatyka, Zesz. II. — Łoś, Pisownia. — Jakóbiec-Leonhard, Pierwsza książka do nauki jęz. niem. Wyd. 8. — Dąbrowski, Wiadomości z dziejów Polski, t. I, 1927. — Romer-Polackówna, Pogańki krajoznawcze. — Romer, Mały atlas geograficzny. — Sierzputowski, Arytmetyka. Cz. II. — Maszyński, Śpiewnik szkolny. Cz. I. — Ks. Świerczek, Śpiewniczek dla młodzieży.

II kl. Ks. Szydelski-Thullie, Dzieje Objawienia Bożego w Nowym Testamencie. Cz. I. — Reiter, Czytania polskie t. II. Wyd. 10. — Szober, Gramatyka, Zesz. III i IV. — Łoś, Pisownia. — Jakóbiec-Leonhard, Pierwsza książka do nauki jęz. niem. Wyd. 8. — Zagajewski,

Gramatyka jęz. niem. — Dąbrowski, Wiadomości z dziejów Polski. T. II. — Romer-Polaczkówna, Geografja dla II kl. szkół średnich. — Semkowicz, Mapka historyczna Rzeczypospolitej polskiej. — Romer, Mały Atlas geograficzny. — Sierzputowski, Arytmetyka. Cz. III. — Maszyński, Śpiewnik szkolny. Cz. I. — Ks. Świerczek, Śpiewniczek dla młodzieży.

III kl. Ks. Szydelski-Thullie, Dzieje objawienia Bożego w N. Testamencie. Cz. II. — Reiter, Czytania polskie t. III. Wyd. 8. — Szober, Gramatyka jak w kl. II. — Łoś, Pisownia. — Jakóbiec-Leonhard, Druga książka do nauki jęz. niem. Wyd. 5. — Zagajewski, Gramatyka jak w kl. II. — Dąbrowski, Wiadomości z dziejów Polski. T. III. — Semkowicz, Mapka historyczna Rzeczyposp. polskiej. — Radliński, Świat i jego mieszkańcy; kurs III klasy szkoły średniej. Wyd. IX. — Romer, Mały atlas geograficzny. — Sierzputowski, Arytmetyka. Cz. IV. — Kalicun-Chodowicki, Geometrja wykreślna. — Żłobicki, Wiadomości z fizyki. — Duchowicz i Wiśniowski, Wiadomości z chemji i mineralogji dla klas niższych. — Garbusiński, Melodje, podręcznik do nauki śpiewu. — Ks. Świerczek, Śpiewniczek dla młodzieży.

IV kl. Ks. dr. Gerard Szymd, Liturgika katolicka; Ks. Baranowski, Służba Boża. — Próchnicki-Wojciechowski, Wypisy polskie dla szkół średnich. T. IV. — Gramatyka i pisownia jak w kl. II. — Jakóbiec-Leonhard, Trzecia książka do nauki jęz. niem. Wyd. 5. — Zagajewski, Gramatyka jak w kl. II. — Frączkiewicz-Bednarowski, Pierwsza książka łacińska. — Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka łacińska. Cz. I. — Gebert-Gebertowa, Historja starożytna. Cz. I i II. — Mapki historyczne: Natanson-Leski, a) Grecja w epoce wojen perskich; b) Italja za Rzeczypospolitej; c) Cesarstwo rzymskie. — Bzowski, Geografja Polski. Wyd. 6. — Romer-Szumański, Mapka Polski. — Miłułowicz, Podręcznik arytmetyki i algebry dla kl. IV. — Łomnicki, Geometrja elementarna. Cz. I. — Domaniewski-Kołodziejczyk, Podręcznik do nauki przyrody na IV kl. gimn. human. 1927.

V kl. Ks. Gadowski, Zarys historji Kościoła katol. — Wojciechowski, Wypisy polskie T. V. — Klemensiewicz, Język polski. Cz. I. — Łoś pisownia. — Mickiewicz, Pan Tadeusz. Wyd. Pigoń. — Fredro, Zemsta (Bibl. Narodowa). — Frączkiewicz-Bednarowski, Druga książka łacińska. — Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka łacińska. Cz. I i II. — Szczepański, Wypisy łacińskie. Wyd. III i IV. — Jakóbiec-Leonhard, Deutschland u. die Deutschen. Cz. I. 1924. — Gramatyka jak w kl. II. — Hauff, Die Karawane. Cz. I, opracował

Zagajewski. — Nanke, Historia średniowieczna. — Pawłowski, Geografia Europy. Podręcznik dla klas wyższych. 1927. — Romer, Mały Atlas geograficzny. — Miłułowicz, Podręcznik arytmetyki i algebry dla kl. V. — Łomnicki, Geometria jak w kl. IV. — Wyhowski, Człowiek. Wyd. 3.

VI kl. Ks. Gałowski, Zarys historii Kościoła katolickiego. — Chrzanowski-Wojciechowski, Wypisy polskie. — Sofokles, Antygona; Moliere, Skąpiec; Szekspir, Makbet (Bibl. Narodowa). — Owidjusz, Wiązanka wierszy. Wyd. Sinko. — Liwjuż, Dzieje rzymskie. Wyd. Jędrzejowski 1925. — Szczepański-Pilch, Ćwiczenia polsko-łacińskie. — Samolewicz-Sołtyśik, Gramatyka łacińska. Cz. I i II. — Kruczkiewicz-Dworski, Słownik łacińsko-polski. — Jakóbiec-Leonhard, Deutschland u. die Deutschen. Cz. II. — Gramatyka, jak w kl. II. — Nanke, Historia nowożytna. Cz. I. — Pawłowski-Mścisz, Geografia ogólna. — Pawłowski, Geografia Cz. III. — Miłułowicz, Podręcznik arytmetyki dla kl. VI. — Łomnicki, Trygonometria. — Łomnicki, Tablice matematyczno-fizyczne czterocyfrowe. — Kalinowski, Nauka fizyki T. I. Podręcznik dla gimnazjów humanistycznych. 1929.

VII kl. Ks. Sieniatycki, Dogmatyka katolicka. — Kriđl, Literatura polska w. XIX. Cz. I-III. — Cicero, De imperio Gn. Pompei. — Sallustius, Bellum Catilinae. — Wergiljuż, Wybór z dzieł. Wyd. Sinko. — Kruczkiewicz-Dworski, Słownik łacińsko-polski. — Jakóbiec, Das Deutschtum. I Teil. — Goethe, Hermann und Dorothea. — Nanke, Historia nowożytna. Cz. II. — Miłułowicz, Podręcznik arytmetyki dla kl. VII. — Łomnicki, Trygonometria. — Łomnicki, Tablice matematyczno-fizyczne. — Kalinowski, Fizyka T. II. — Duchowicz, Wiadomości z chemji. Podręcznik dla gimnazjów humanist. 1929.

VIII kl. Ks. Lubelski, Etyka katolicka. Wyd. II. — Kriđl, Literatura polska w. XIX. Cz. III i IV. — Cicero, Wybór pism filozoficznych. Wyd. Szczepański. — Horacjuż, Poezje. Wyd. Sinko. — Kruczkiewicz-Dworski, Słownik łacińsko-polski. — Jakóbiec, Das Deutschtum. II Teil. — Schiller, Wallensteins Lager; Piccolomini. — Konst. Bzowski, Nauka o Polsce współczesnej. — Romer, Atlas Polski współczesnej. — Kranz, Zbiór zadań matematycznych dla klas wyższych. — Kalinowski, Fizyka. T. III. — Sośnicki, Zarys logiki. — Witwicki, Psychologia.

W Bochni, dnia 28. czerwca 1930 r.

Franciszek Słuszkiewicz
dyrektor.

Rozkład godzin na rok szkolny 1930/31.

(Typ humanistyczny).

Klasa	Religia	Polskie	Łacina	Greka	Niemieckie	Historia	Geografia	Matematyka	Fizyka i chemia	Nauka o przyrodzie	Propedea- tyka filozofii	Higiena	Rysunki	Śpiew	Roboty ręczne	Gimnastyka	Razem
I	2	4	—	—	5	2	2	4	—	2	—	—	2	2	2	3	30
II	2	4	—	—	3	2	2	4	—	2	—	—	2	2	4	3	30
III	2	4	—	—	3	2	2	4	4	—	—	1	2	1	4	3	30
IV	2	4	6	—	4	3	2	4	—	2	—	—	—	—	—	3	30
V	2	4	5	—	4	4	2	4	—	2	—	—	—	—	—	3	30
VI	2	4	5	—	4	4	2	3	3	—	—	—	—	—	—	3	30
VII	2	4	5	—	4	5	—	3	4	—	—	—	—	—	—	3	30
VIII	2	4	4	—	4	3	3	3	4	—	3	—	—	—	—	3	30

Nadto w klasach IV—VIII nadobowiązkowo: rysunek, śpiew i roboty ręczne.

